

13. LUKU

UUDEN LUOMUKSEN VANHEMPAIN VELVOLLISUUDET

Suuri vastuu siitoskyvyn käyttämisen yhteydessä — Mielen vaikutus — ”Opeta lapselle se tie, jota sen on vaellettava” (engl. Raamattu) — Pyhäkoulujen vaikutus — Lasten luottamus — Mielikuvituksen voima lasten kasvatuksessa — Lapsemme hädän aikana — Sopivia ja sopimattomia huvituksia — Avioliitto Uusien Luomusten lasten kesken

VANHEMPIEN velvollisuudet ovat ihmiskunnan tärkeistä asioista niitä tärkeimpiä. Kyky jatkaa ihmissukua kaikkine mahdollisuuksineen, jotka ovat liittyneet ja yhtyneet siihen olentoon, joka siten saatetaan maailmaan, on hyvin ihmeellinen — se on ihmiskunnan lähin kaltaisuus jumalallisen voiman kanssa. Se on todellisuudessa jumalallisen vallan käyttämistä ihmisen kautta. Mahdollisuudet, jotka liittyvät kunkin lapsen syntymään, ulottuvat vastakkaisiin edun ja vahingon, hyvän ja pahan, kunnian ja häpeän suuntiin aivan ihmeteltävissä määrin. Jos ihmiskunta käsittäisi tämän asian sen oikealta näkökannalta, se varmasti kohottaisi lasten tuottamisen maailmaan intohimon tasolta sekä henkisten ja siveellisten periaatteiden velttouden tasolta pyhitetylle tasolle, jossa isänä ja äitinä olon edesvastuu nähtäisiin selvästi sellaisella tavalla ja siihen määrin, kuin mihin ainoastaan ani harvat tähän asti ovat pystyneet. Nämä velvoittavat ajatukset ei olisi ainoastaan ulotettava lapseen, jonka sielun, siveellisyyden ja luonteenominaisuudet ovat riippuvaiset vanhemmista, vaan myös Luojaan, joka on uskonut ihmiskunnalle lisääntymisen ihmeellisen kyvyn ja jolle sen huoneenhaltijana on tehtävä tili tämän jumalallisen voiman käyttämisestä.

Edesvastuun tunteet vahvistuvat, kun aletaan käsittää, että Jumalan järjestelmässä vanhemmat vaikuttavat lapsen luonteeseen ei ainoastaan siittämishetkellä, vaan kautta koko raskaana olemisen ajan. Äidin mieli, ajatukset, luonne ja tunteet painuvat kaikki sikiötilassa olevaan lapseen; eikä siinä kaikki, vaan sinä aikana on äiti itsekin erityisen herkkä ympäröiville vaikutuksille, joista monet ovat oikeastaan miehen valvonnan alaisia. Jos äidin mieli pidetään virkeänä ja iloisena, ja hänen sydämensä onnellisena, se vaikuttaa suotuisasti sikiöön, mutta jos hän toisaalta on perin väsynyt, vaivattu, rauhaton sekä riitojen ja epäsojujen ahdistama, painaa tämä murhemieli leimansa sikiöön ja aiheuttaa ärtyisän, synkän tai pahaluontoisen taipumuksen lapsessa. Jos kohtuuttomuus, itsekkyytys ja alhaisuus ovat ympäröivinä ehtoina, onko ihme, että sikiö, johon niin on vaikutettu, ja lapsi, joka on syntynyt sellaisten vaikutusten alaisena, olisi taipuvainen kohtuuttomuuteen, itsekkyyteen jne.

Älköön kukaan ymmärrä meidän väittävän, että kaikki paha maailmassa johtuu suoraan vanhempien synnin ja heikkouden perinnöstä, jonka lapsi on raskauden aikana saanut, eikä myöskään että kaikki johtuu siitä ja lapsen sitä seuraavasta kasvatuksesta sen aikuisuuteen asti. Myönnämme olevan mahdollista, että muutamat pahat miehet ja naiset saattavat olla verrattain hyvissä olosuhteissa syntyneet ja kasvaneet niin kuin saatanakin, joka luotiin täydelliseksi ja kuitenkin teki tahallisesti syntiä, vaikka hän nautti Jumalan opetusta; kuitenkin tekee mieli vakavasti epäillä, onko monellakaan näistä huonoista luonteista ollut apuna vanhurskauteen kumpakaan noista kahdesta tärkeästä edellytyk-

sestä. Olemme täysin yhtä mieltä Raamatun esittämän yleisen säännön kanssa, ”Opeta lapselle se tie, jota sen on vaellettava, niin ei hän siitä luovu, vaikka vanhaksikin elää.” (engl. Raamattu) Kuinka monet vanhemmat, jotka enemmän tai vähemmän luottavat tähän raamatunkohtaan, muistavat, että aika, jolloin lapsen kasvatus on aloitettava, on sen sikiämishetki ja että lapsesta täytyy kasvatuksen kautta poistaa heikkous, mielettömyys ja synti, joka siihen on painunut jo ennen sen syntymistä?

Emme tahdo osoittaa mahdolliseksi, että voi syntyä täydellinen lapsi maailmaan nykyisten langenneiden ja epätäydellisten olosuhteiden vallitessa. Päinvastoin muistamme hyvin Herran selityksen, ”Kuka löytää puhtaan niiden seassa, joissa ei puhdasta ole?” Me tunnustamme tämän kaiken todeksi – ”Katso, minä olen synnissä syntynyt, ja äitini on minut synnissä siittänyt” – ja sanomme vain, että mitä maailma nähnee tai ei näe tämän asian suhteen, pitäisi kuitenkin uuden luomuksen, Herran kansan, ymmärtää, että on mahdollista jossain määrin vähentää niitä tahroja ja heikkouksia, jotka kuuluvat langenneelle suvulle. Heidän tulisi ainakin pitää huolta siitä, että heidän lapsensa syntyisivät niin jaloilla luonteilla, kuin he mahdollisesti voivat saada Jumalan järjestyksen mukaisesti. Langenneita he sentään kyllä ovat ja lunastajaa he sittenkin vielä tarvitsevat, ja ilman häntä he eivät koskaan saavuta täydellisyyttä sen enempää kuin arvollisuuttaakaan iankaikkiseen elämään. Luonnollinen ihminen voi jossain määrin ymmärtää tämän totuuden ja hyötyä tämänkaltaisista viittauksista, mutta ei kuitenkaan likimainkaan niin kuin uudet luomukset voivat.

Ponnistelkoon miten tahansa, luonnollinen mies on vielä luonnollinen, maasta maallinen, eikä hän sen tähden voi antaa vaimolleen, eikä tämä antaa sikiölle, muuta kuin samanlaisia ajatuksia kuin mitä he itse omaavat – ja nämä ovat ehdottomasti puutteellisia korkeimpiin hengellisiin tunteisiin nähden. Uuden luomuksen mielen käsittäessä hengellisiä toiveita, lupauksia ja ihanteita ja oikealla tavalla koettaessa juurruttaa näitä niin moneen, kuin Herra meidän Jumalamme kutsuu totuutensa ja armonsa kautta – ja koettaessaan erityisesti kehittää Jumalan lapsia – on heillä siitä huolimatta, jos he jostain syystä menevät avioliittoon ja pitävät viisaana perustaa inhimillisen perheen, tässä suhteessa suuri etusija luonnollisen miehen ja vaimon rinnalla. Heillä on korkeammat ihanteet, suurempi toivo, jalommat toiveet, puhtaampi ilo, ja koska he selvästi käsittävät, mikä vaikutus heidän ajatuksillaan ja tunteillaan on sikiötilassa olevaan lapseen, ovat sellaiset vanhemmat asemassa, jossa he todella voivat tehdä paljon enemmän lastensa hyväksi kuin mitä toiset vanhemmat voivat tehdä jälkeläisilleen.

Maailma on jossain määrin hankkinut itselleen itsekkään viisauden tässä tapauksessa. Esimerkiksi ne, jotka harrastavat kauniita karja-, hevos-, lammas- ym. rotuja, eivät ainoastaan omista huolellista huomiota sopivalle astuttamiselle, vaan lisäksi ja erityisesti, koettaessaan kasvattaa nopeajuoksuisia hevosia he omistavat erityistä huolenpitoa emälle tiineysaikana. Niiden tarpeista ja viihtymisestä pidetään kaikin puolin huolta. Niiden tallit ovat puhtaat, valoisat ja hyvin valaistut, ja vaikka ei tiedetä kuinka paljon tamma voinee arvostella kuvia, sen tallin seinillä on juoksevien hevosten kuvia. Sen lisäksi se viedään tiineenä ollessaan sinne, missä se voi nähdä hevosia juoksemassa kilpaa jne. Kaiken tämän tarkoituksena on herättää emossa kunnianhimoa, joka taas vaikuttaessaan sen

sikiötilassa olevaan varsaan kuuluu olevan avuksi ja edistävän nopeutta, ja on siten sekä taloudellisesti että muutoin edullista omistajalle.

Inhimillisillä vanhemmilla ei ole sellaista taloudellista harrastusta jälkeläistensä suhteen, mutta heillä on, tai pitäisi olla, paljon syvempi ja epätsekkäämpi harrastus. Heidän toivonsa ja ponnistuksensa lasten parhaaksi tulisi saada heistä henkisiltä ja siveellisiltä ominaisuuksiltaan lahjakkaita olentoja. Ja vaikka uusi luomus ei voi toivoakaan siittävänsä lastaan henkiseen luontoon (koska se ei kuulu sen alaan), se voisi toivoa antavansa maallisenä perintönä sellaisen hyvän luonteen, joka olisi läheisessä sopusoinnussa hengellisten asioiden kanssa. Varmasti sellainen olisi heidän halunsa, tarkoituksensa ja toivonsa. Monet rehellisten, jumalisten vanhempain siittämät lapset ovat tulleet siunaetuiksi vastaavassa määrässä, ja tämä korkealle inhimilliselle kannalle suotuisa vaikutus on levinnyt kaikkialle, minne Kristuksen evankeliumi on saapunut. Sen tähden ovat tänäkin päivänä korkeammat esikuvat ja tarkoitukset voittaneet enemmän alaa sivistysmaissa kuin pakanamaissa siitä tosiasiaa huolimatta, että kristityt ihmiset ylipäänsä ainoastaan epätäydellisesti ovat käsittäneet etunsa ja edesvastuunsa lastensa suhteen.

Todistelun tulos on seuraava: Jos uudet luomukset menevät naimisiin ja heillä on aikomus synnyttää jälkeläisiä lihan mukaan, heidän on koulutettava mielensä ja halunsa niin, että he siittämishetkenä eivät ainoastaan rakasta ja kunnioita toinen toistaan, vaan kunnioittavat myös Luoja ja antavat arvoa lisääntymisen jumalankaltaiselle kyvyille, joka heille on annettu. Sen tulisi lisäksi olla tilaisuus rukoilla Jumalan siunausta; ja sen jälkeen olisi pidettävä silmällä lapsen parasta joka päivä ja hetki kaikissa elämän toimissa. Sitä ei saisi pitää ainoastaan tavallisena tapahtumana elämässä, vaan mitä tärkeimpänä asiana. Sen pitäisi olla erityinen tilaisuus, jolloin voi harjoittaa sen hengen armoa, jota jo edeltä käsin on melkoisessa määrässä viljelty — uskoa Jumalaan ja hänen lupauksiinsa, toivoa, luottamusta, kärsivällisyyttä, veljellistä ystävällisyyttä, nöyryyttä, sävyisyyttä ja rakkautta. Luonnollisesti nämä kaikki aina vallitsevat niiden kesken, jotka kuuluvat uuteen luomukseen, mutta heidän on erityisesti oltava varuillaan sellaisessa tilanteessa, koska he ymmärtävät määrävänsä, muodostavansa ja vaikuttavansa seuraavan sukupolven luonteeseen.

Kodin pitäisi olla mahdollisimman iloinen ja miellyttävä, mieli olisi suunnattava sellaisiin välikappaleisiin, jotka ovat hyödyllisiä, kuten lukemiseen, kirjoittamiseen, laskentoon ja elämän käytännöllisiin velvollisuuksiin. Sydämen sivistystä olisi myös muistettava — kehittämistä siihen suuntaan, joka olisi täydessä sopusoinnussa vanhurskauden, viisauden ja rakkauden periaatteiden kanssa alituisesti muistellen Herraa kaikissa elämän kohtaloissa, rakkaudellisen ja luottavaisen suhteen vallitessa miehen ja vaimon välillä, sekä avuliaan ja hyväntahtoisen tunteen maailmaa kohtaan ollessa ylipäänsä vallalla. Tila olisi mitä suotuisin, jos hyväntahtoisuus, oikeus ja rakkaus yhtyisi kaikkiin elämän asioihin; mutta sellaista tilaa voisi tuskin ajatellakaan ilman miehen täydellistä myötävaikutusta ja ilman hänen hellää huoltaan ja silmälläpitoaan; sillä niin kuin jo on mainittu, ei äiti sellaisessa tilassa kykene pitämään huolta sellaisistakaan asioista, jotka kuuluvat hänen omalle alalleen perheessä. Miehen on myös silloin oltava yhä huolellisempi johtaessaan puhetta oikeaan suuntaan ja hankkiessaan sopivaa ja ravitsevaa sekä henkistä että aineellista ravintoa ja ennen kaikkea virkistäessään vaimonsa puhdasta

mieltä Herraan ja hänen ihmeelliseen suunnitelmaansa, sekä kaikkiin Jumalan luonteen ominaisuuksiin nähden: sen viisauteen, rakkauteen, hyvántahtoisuuteen, vanhurskautteen ja voimaan.

Monet kristityt vanhemmat kenties vastaavat tähän, etteivät heidän olosuhteensa ole sellaiset, että heillä voisi olla kaikkia mukavuuksia, varallisuutta ja vapautta taloudesta ja muista huolista sellaisena aikana. Me vastaamme, että olemme ainoastaan esittäneet ihanteen ja että jokaisen Jumalan lapsen on koetettava päästä mahdollisimman lähelle tätä ihannetta. Mutta uusi luomus ei koskaan saa unohtaa, että Herra tässä niin kuin kaikissa elämän kokemuksissa korvaa sille kaikki maalliset mukavuudet ja puutteet armonsa ja henkensä kautta. Sellaisen, joka elää jossain määrin epäsuotuisissa olosuhteissa, tulisi sitä innokkaammin koettaa rukouksen kautta saada sydämensä täytetyksi sillä Jumalan rauhalla, joka käy yli kaiken ymmärryksen, ja antaa sen hallita ainaisesti. Kuinka paljon epäjärjestystä, jota ei voi välttää, ympäröineekään äitiä, saisi lapsi kuitenkin tuloksena tästä sydämen rauhasta varmastikin nauttia suurempaa rauhan ja rakkauten määrää kuin muussa tapauksessa – enemmän kuin sen veljet ja sisaret, jotka ovat syntyneet toisissa olosuhteissa. Se olisi vähemmän hermostunut ja ärtynyt sekä rauhallisempi ja taipuvaisempi vanhurskauden periaatteissa ja teoissa.

”Opeta lapselle se tie, jota sen on vaellettava” (Engl. Raamattu)

”Joka vitsaa säästää, se lastaan vihaa.” (Sananl. 13:24) ”Sillä mikä on se lapsi, jota isä ei kurita?... Mutta jos te olette ilman kuritusta... silloinhan te olette äpäriä ettekä lapsia.” – Hebr. 12:7,8

Tarkoituksemme ei ole ollenkaan vaatia vitsan käyttämistä usein ja ilman arvostelua lasten kasvatuksessa. Olemme kuitenkin maininneet nämä raamatunkohdat näyttääksemme, että ne ovat erehtyneet, jotka väittävät olevan väärin, että vanhemmat kurittavat lapsiaan ruumiillisesti silloin kun se on välttämätöntä. Koti, jota vitsalla hallitaan, on varmasti onneton koti. Uusien luomusten koteja on hallittava rakkaudella eikä vitsalla. Vitsaa on pidettävä ainoastaan satunnaisena välttämättömyytenä ponnien antamiseksi rakkauden käskyille, ja kun sitä käytetään, on sitä pidettävä rakkauden eikä koskaan vihan kädellä. Uudet luomukset, joita terveen järjen henki johtaa, oppivat vähitellen, että järjestys on taivaan ensimmäisiä lakeja, ja sen tähden sen tulisi olla ensimmäisiä alkeita, joista uusien luomusten kodit tunnetaan.

Järjestyksellä ei kuitenkaan tarkoiteta täydellistä äänettömyyttä, silloinhan korpimaa ja kuolleiden mykät kaupungit olisivat ainoat paikat, joissa vallitsisi järjestys. Järjestyksellä tarkoitetaan iloa yhtä hyvin kuin rauhaakin, onnea yhtä hyvin kuin lepoakin, vapautta yhtä hyvin kuin lakiakin. Järjestys sisältää itsessään lain – uudelle luomukselle Rakkauten Lain, Kultaisen Säännön, joka ohjaa kodin päätä ja hänen toveriaan, niin hyvin kuin lapsiakin, tehden vanhemmat lapsille esimerkiksi kaikessa kristillisessä armossa. Laki, Rakkauten laki, merkitsee palkitsemista ja rankaisemista, ja perheessä on vanhempien jaettava kumpaakin. Ja huomattessaan oman heikkoutensa he vuorostaan tarvitsevat taivaallisen Isän johtoa voidakseen kirkastaa häntä ei ainoastaan omissa sydämissään ja

toiveissaan, vaan että heidän kotinsakin olisivat maallisia esimerkkejä vanhurskasten kodeista, sellaisten, joilla on Kristuksen mieli.

Heidän lastensa palkitsemisen tulisi olla sellaisen mukavuuden ja siunauksen järjestäminen, jonka sallivat olosuhteet, joita tunnustettu kaitselmus ohjaa. Heidän rangaistuksensa olkoon enemmän tai vähemmän ankara, sopusoinnussa lapsen aikomuksen kanssa, mutta älköön se koskaan olko oikeuden mittapuun mukainen, älköön koskaan koetettako mitata lapselle täyttä mittaa, minkä oikeus sen käyttämisestä vaatisi — koska emme itsekään ole oikeuden, vaan laupeuden alaisina, rakkauden alaisina, ja meidän on osoitettava laupeutta ei ainoastaan suhteessamme toisiin, vaan erityisesti suhteessamme omiin lapsiimme, joiden epätäydellisyydet ja puutteet epäilemättä suuremmassa tai pienemmässä määrin löytyvät meissä itsessämme tai meidän edelläkävijöissämme. Rakkaus saattaa joskus rangaista kieltämällä suudelman, samoin kuin se joskus saattaa palkita antamalla suudelman; se voi joskus sulkea vallattoman tottelevaisten seurasta ja niistä huveista, joita heille on järjestetty. Rakkauden laki voi myös joskus käyttää kurituksen vitsaa siihen määrin, että se kieltää iltaruonan tai antaa ainoastaan välttämättömmän, leipää ja vettä, ja jättää antamatta muita mukavuuksia ja herkkupaloja, tai se saattaa myös joskus käyttää kirjaimellisen rangaistuksen vitsaa pakottaakseen tottelevaisuuteen ja säilyttääkseen siten kodin järjestyksen ja siunauksen ei ainoastaan tottelevaisten lasten tähden, vaan myös rangaistujen tähden, joita se siten toivoo siunaavansa ja saattavansa täyteen sopusointuun.

Uusia Luomuksia tuskin tarvitsee muistuttaa siitä, etteivät käyttäisi vihaisia tai karkeita sanoja lapsilleen, sillä he tietävät sen joka tapauksessa olevan sopimatonta kelle tahansa. Sitä vastoin tulee heidän ”puheensa olla suloista”, rakkaudellista ja ystävällistä myös nuhdeltaessa. Ei myöskään ole tarpeellista näyttää sille luokalle, jolle puhumme, kuinka sopimatonta on antaa kiivaudessa lyönti, joka saattaisi vahingoittaa lasta ei ainoastaan ruumiillisesti, vaan saattaisi myös loukata sen tunteita ja kehittää siinä rakkauden sijasta pelkoa vanhempia kohtaan, jota on aina pidettävä ainoana oikean perustuksena, jolle kodin tottelevaisuus ja järjestys on rakennettava. Sitä paitsi olisi kiivas lyönti tai loukkaava muistutus väärä, se ilmaisisi väärää tilaa vanhempain puolelta — tilaa, joka on epäsuotuisa sopivan, oikean ja rakkauden lain kanssa yhtäpitävän päätöksen tekemiselle. Vanhempain olisi pidettävä velvollisuutenaan, niin hyvin oman kasvatuksensa kuin lastenkin edun vuoksi, etteivät koskaan anna rangaistusta, jota eivät ole kylliksi harkinneet ja kylmästi ja järkevästi huomanneet olevan vähemmän — ei enemmän — kuin mitä oikeus oikeastaan voisi vaatia. He ovat myös edesvastuussa siitä, että lapsen on täydelleen ymmärrettävä asiain tila ja välttämättömyys säilyttää kodin järjestys, jotta kodin onni tulisi siunaukseksi kaikille sen jäsenille, ja vielä että lapsi myös täydelleen ymmärtää, etteivät vanhemmat ole sille ollenkaan suuttuneita, ettei heillä ole vastenmielisyyttä eikä vihaa sitä kohtaan, vaan ainoastaan myötätuntoa, rakkautta ja halua tehdä sille hyvää.

Koettakoot maalliset vanhemmat sellaista valvomista, mutta heiltä puuttuu tärkeä apu sen toteuttamiseen: sillä kun he eivät itse ole alistuneet taivaallisen Isän, hänen aikomustensa ja sanansa alaisiksi täydellisesti ja kokonaan, he eivät he voi, niin kuin uudet luomukset, osoittaa Jumalan lakiin ja edesvastuuseen sitä kohtaan ja tietoonsa siitä, sekä pyrkimyksensä olla kuuliaiset tälle laille. Kristityillä vanhemmilla on, jos tahtovat sitä

käyttää hyväkseen, erinomaisen edullinen viputanko lastensa käsittelyn suhteen. Heidän tulisi lukea lapsilleen Jumalan sanasta, että Jumala tunnustaa vanhempain vallan, Jumalan vaatimuksen; että heidän on opetettava lapselle se tie, jota sen on vaellettava; ja heidän on myös esitettävä, että se on välttämätöntä, koska me kaikki olemme langenneita emmekä kykene saavuttamaan jumalallista mittaa jne. — että kaikki nämä keinot ja ojenukset ovat tarpeelliset avuksi synnynnäisiä, pahoja taipumuksia vastaan. On suuri erehdys otaksua, ettei lapsen mieli voi käsittää näitä periaatteita; ettei se voi käsittää, mikä on oikeaa ja mikä väärää, sekä oikeamielisen rangaistuksen kohtuullisuutta pahoista töistä sekä palkintoa hyvistä.

Monet vanhemmat unohtavat katsoa taaksepäin ja muistella, kuinka varhain he itse oppivat antamaan arvoa vanhurskauden periaatteille, antamaan arvoa vanhempain huolenpidolle, joka ei laiminlyönyt nuhdella, ojentaa ja kurittaakaan aina tarpeen mukaan. Muistutelkaamme myös, kuinka elävä oikeudentuntonne oli lapsina ollessamme, kuinka itsessämme hyväksyimme isän kurituksen, kun ymmärsimme sen tarkoituksen olleen kehittää luonnettamme, mutta kuinka harmittelimme sitä, jos emme nähneet siinä oikeudenmukaista periaatetta, jos meitä nuhdeltiin tai muulla tavalla rangaistiin asioista, joihin olimme syyttömät, tai jos meitä rangaistiin kovemmalla rangaistuksella, kuin mitä rikos olisi ansainnut. Siten lapsen mielen suuntaaminen erottamaan oikean ja väärän, mikä totuuden ja valheen, oikeuden ja epäoikeudenmukaisuuden, ei ole ainoastaan parhain ja varmin tapa valvoa lasta, vaan samalla kasvatetaan myös lapsen luonnetta sen ollessa vastaanottavaisin vanhempain vaikutukselle. Se on luonteenrakentamista aikana, jolloin on mahdollista muodostaa lapsen tietoisuutta ja arvostelua ja jolloin se asianomaisesti tunnustaa vanhemmat ainoiksi lainantajikseen. Jos tämä luonteenrakentamistyö jätetään varhaisessa lapsuudessa huomioon ottamatta, on työ paljon vaikeampaa tulevaisina vuosina, paitsi niitä ikävyyksiä, jotka kohtaavat sekä vanhempia että lapsia, naapureja ja ystäviä väliaikana.

On siis perin tärkeää huomioida se, ettei lapsen kasvatusta ole ainoastaan siinä, että kiinnitetään huomio ulkonaisiin tapoihin, kohteliaisuuteen, puhtauteen ja tottelevaisuuteen ym., vaan edelleen — ja pääasiallisimmin — istutettakoon sydämeen oikeita periaatteita ja tunnustettakoon Herran mieli elämän ainoaksi malliksi sekä vanhoille että nuorille. Kulusta sääntöä, rakkauden, anteliaisuuden, nöyryyden ja suvaitsevaisuuden lakia, on teroitettava lapselle toisten perheenjäsenten, leikkiverien ym. suhteen. Lapselta, joka opetetaan olemaan itsekäs, tahi siltä, jonka luontaisesta itsekkyydestä ei huomauteta (ei kuitenkaan toisten kuullen) ja rakkaudellisesti nuhdella ja ojenneta, menee erittäin tärkeä läksy hukkaan juuri suotuisimpana aikana.

Vanhemmat, jotka laiminlyövät sellaisen tilaisuuden antaa käskyjä ja ojentaa lapsen mieltä ja arvostelua sekä sen ulkonaista käytöstä, eivät ainoastaan menetä parhainta tilaisuutta lapsensa suhteen, vaan sallivat rikkaruohon kasvaa sydämen kukkatarhassa, jossa ainoastaan hengen lahjain tulisi kasvaa, ja saattavat siten itselleen enemmän tai vähemmän murheita tämän lapsen kasvatuksen suhteen tulevaisina vuosina. Hyväntahtoislta vanhemmilta olisi säästynyt paljon sydänsurua ja kyyneleitä heidän lastensa itsepäisyyden, aikeiden, itsekkyyden ja kunnottomuuden vuoksi, jos he olisivat täyttäneet velvollisuutensa lapsiaan kohtaan heidän ollessa pieniä. Sitä paitsi menettävät sellaiset vanhem-

mat suuren siunauksen, sillä epäilemättä on totta, että ne vanhemmat, jotka oikealla tavalla kasvattavat lapsensa epätietoisyyteen, rakkauteen, tottelevaisuuteen, kunnioittamaan Jumalaa, auttavaisiksi lähimmäisilleen jne., saavat itse arvokkaita kokemuksia kasvaen armossa, tiedossa ja rakkaudessa heidän siten koettaessaan juurruttaa näitä periaatteita lapsiinsa. Sen ohella he oppivat, että lapset odottavat vanhempainsa jokapäiväisessä käytöksessä ja seurustelussa Jumalan, perheenjäsenten ja kanssaihmistensä kanssa toteuttavan niitä periaatteita, joita he koettavat teroittaa toisille. Se tekee heidät huolellisemmiksi omien sanojensa, oman käytöksensä suhteen; ja sellainen varovaisuus, sellainen huolellinen tarkkuus kaikissa elämän pienissä asioissa, yleisissä ja yksityisissä, kehittää varmasti sellaisissa vanhemmissa yhä enemmän Herran hengen armoa ja tekee heidät siten otollisemmiksi Herralle, sekä valmistaa ja täydellistää heitä valtakuntaa varten.

Kodin ilmapiirin tulee olla puhdas, kuinka köyhä koti sitten lieneekin. Täydellinen puhtaus ajatuksissa, sanoissa ja teoissa on kuitenkin mahdoton nykyisissä olosuhteissa, aivan niin kuin ruumiillinenkin puhtaus on mahdoton siellä, missä ilma on täynnä nokea ja tomua. Mutta jokaisen kristillisen kodin tulisi olla mahdollisimman lähellä täydellistä puhtautta, niin vapaana ulkonaisesta likaisuudesta ja saastaisuudesta kuin asianhaarat sallivat, ja niin vapaina siveellisistä poikkeuksista ja saastutuksista kuin maalliset astiat voivat olla. Jokaisen lapsen pitäisi voida muistella kotiansa, kuinka vaatimaton ja vähävarainen se lieneekin, puhtaana paikkana, Jumalan huoneena, pyhänä paikkana. Sen pitäisi voida katsoa taakseen ja johtaa muistiinsa rukouksen ääni perhealttarin ääressä, isän ja äidin ystävälliset sanat erinäisissä tilaisuuksissa, ja yleisen rauhan piirteen ja täydellisen levon, joka ilmeni tyytyväisyytenä ja alistumisena Jumalan kaitselmukseen. Sen pitäisi saada tuntea rakkauden ihanan tuoksun täyttävän kodin ja yhdistyvän kaikkiin sen jäseniin sen ilmetessä nöyryydessä, lempeydessä, ystävällisyydessä ja avuliaisuudessa.

Voidaan odottaa, että lapsi, joka on syntynyt ja kasvatettu sellaisessa rakkauden ilmapiirissä, haluaa olla Herralle otollinen ja palvella häntä varhaisimmista tietoisuuden hetkistä asti; ja sen saavutettua mielen kypsyyden sitä tulisi kehottaa miettimään kokonaisen vihkiytymisen sopivaisuutta Herralle sekä muistuttaa siitä, että se arvostelunsa kypsyttömyyden aikana seisoo vanhempainsa kautta Herran edessä, mutta että Herra odottaa henkilökohtaista vihkiytymistä, sikäli kuin mielen kypsyys saavutetaan. Jos sillä tavalla kasvatettu lapsi laiminlöisi tai kieltäytyisi vihkiytymästä Herralle, on kodin vaikutus varmasti vielä jatkuva, vaikkakin semmoinen lapsi saavutettuaan täysi-ikäisyyden tekemättä mitään liittoa Herran kanssa, epäilisi lähestyä armoistuinta, arastelisi vaatia Herralta siunausta, jonka hän on luvannut niille, jotka ovat hänen omansa, koska se on kieltäytynyt tulemasta siksi. Siitä huolimatta tulee heitä yhä seuraamaan kallis muisto niiltä ajoilta, jolloin he lähestyivät armoistuinta rukoillen Jumalan suojelusta ja varjelusta lapsuuskodille ja itselleen, ja he tulevat aina ikävoimiaan Jumalan suojelusta ja etua lähestyvä Jumalaa huudolla ”Abba, Isä” sekä sukulaisuussuhteen toteuttamista hänen kanssaan. Jos sellaisista tulisi vanhempia, heillä on ehdoton halu kasvattaa lapsiaan niin kuin heitä itseään kasvatettiin, ja kaikki tämä vaikutus saa yhä enemmän valtaa heidän sydämässään ja on suuri mahdollisuus, että he ainakin sinä aikana vihkiytyvät. Kaikissa tapauksissa on jumalaisen kodin vaikutus seurannut heitä, pyhä varjelus monia synnillisiä asioita vastaan, joihin he muutoin olisivat saattaneet langeta.

Vertaa sellaista kotia rakkauden, ystävällisyyden, kärsivällisyyden ja lempeyden ihanine tuoksuineen kotiin, jossa ei Herran henki ilmene, kotiin, jossa itsekkyyks on lakina ja jossa lapsi huomaa kiistaa vanhempain kesken ja kuinka kukin etsii omaansa toisen kustannuksella, kotiin, jossa lapsi ei kuule paljon muuta kuin toraa, nurinaa, vikojen etsimistä, vihaisia sanoja, vihlovia ääniä jne. Tämä saastuttaa lapset ja he vuorostaan toraavat pikkuasioistaan, puhuvat vihassa toisilleen ja pitävät perheen alituisesti rauhattomana. Alituinen itsekkyyden harjoittaminen kodissa kehittää tätä mielen laatua lapsen mielessä ja käytöksessä.

Jos vanhemmat vihaisella äänellä nimittävät lasta ”pikku lurjukseksi”, ja lapsen tunteet, jotka alussa loukkaantuvat sellaisesta luonteen moittimisesta, kovettuvat, se oppii vähitellen kerskaamaan lurjusmaisuudestaan. Kun hän aluksi kuulee vihaisen ja kärsimättömän äidin huudahtavan, ”Kyllä minä vielä pehmitän sinut!” tai ”Väännän sinulta niskat nurin!”, sen sydämen valtaa epäilemättä jossain määrin kauhu tällaista kuullessaan, mutta ei aikaakaan, ennen kuin se oppii huomaamaan sen olevan tarkoituksetonta uhkaa, josta sillä on verrattain vähän pelättävää. Ja sen vähitellen oppiessa, että maan yhteiskunnalliset lait eivät salli vanhempien käyttää väkivaltaa lastaan kohtaan, tekee lapsen mieli sen johtopäätöksen, että vanhemmat kyllä tahtoisivat tehdä lapselle paha, mutta heillä ei ole vapautta siihen. Sellaisesta pienestä mielestä karkotetaan paljon rakkauden alkuperäisestä vaistosta. Se huomaa vanhempansa yhtä valheellisiksi lupaus-ten suhteen – että lupauksia annetaan ilman pienintäkään aikomusta pitää niitä. Siten oppii lapsi valehtelemaan, uhkaamaan, lupaamaan ja pettämään toisia todellisten aikeitensa suhteen. Onko ihmettä, että sellaiselle lapselle kasvaa kova luonne? Päinvastoin on ihme, ettei sivistynyt maailma ole huonompikaan niin huonon, välinpitämättömän kasvatuksen tai tykkänään kasvatuksen puutteen vaikutuksesta.

Vanhurskautetussa tilassa syntyneet lapset

Kaikessa tässä on uusilla luomuksilla määrätty etu, ennen kaikkia muita, lapsiin nähden. He ovat paremmilla henkisillä lahjoilla varustetut jo syntyessään. Ja tätä mielen lahjakkuutta on kasvatettava lapsuuden varhaisimmista hetkistä alkaen. Muutaman päivän vanha lapsi on varmasti hermostunut, ärtynyt ja tuskallinen, jos äiti on sellainen; vaikutus siirtyy lapseen, ei ainoastaan äidin maidon kautta, vaan myös välittömän kosketuksen ja vaiston kautta. Mikä yleinen etu onkaan uudella luomuksella, jossa Herran henki asuu rauhoineen, rakkauksineen ja iloineen, ja kuinka onnellinen lapsi onkaan sellaisen huolenpidon alaisena! Inhimillisesti puhuen, kuinka suuret sen mahdollisuudet ovatkaan ylhäisen miehuuden ja naiseuden suhteen verrattuna toisten mahdollisuuksiin, ja kuinka suuri sen etuisuus onkaan Jumalan sanan näkökannalta katsottuna, kun muistamme, että Jumalan pyhitetyn kansan lapset, samoin kuin heidän vanhempansakin, ovat Jumalan huolenpidon alaisia kaikissa asioissa ja että näille lapsillekin kuuluu lupaus, että kaikki myötävaikuttaa niiden parhaaksi.

Ei ole vaikeaa nähdä, että uusien luomusten lapsilla on vanhurskautettu asema Jumalan edessä sen perustuksella, että heidän vanhempansa ovat Jumalan sukulaisia ja heidän sukulaisiaan. niin kuin tottelemattomuus sekä Aadamin ja Eevan vieraantuminen taivaallisesta Isästä tuotti hylkäämisen heidän lapsilleenkin, samalla tavalla saattaa Herran

kansan sovitus Kristuksen kalliin veren ansion kautta ei ainoastaan heidät jälleen sopu-
sointuun Jumalan kanssa, vaan heidän lapsensakin lasketaan vanhurskaiksi vanhempien
vuoksi aina siihen aikaan asti, jolloin lapsi on saanut oman ymmärryksen ja tahdon. Asia
on kuitenkin monimutkaisempi, kun toinen vanhemmista on Herran ja toinen on vieras
ja poissa Herrasta, mutta apostoli vakuuttaa meille, että Herra sellaisessa tapauksessa
laskee lapsen omakseen sen vanhemman kautta, joka on Herran oppilas, olkoon hän
sitten kumpi tahansa. Uskovaisen isän tai äidin vaikutuksen katsotaan tekevän tyhjäksi ja
hallitsevan vihkiytymättömän isän tai äidin vaikutusta, mikäli se koskee lasta. Tästä asias-
ta apostoli sanoo:

”Muutoinhan teidän lapsenne olisivat saastaisia (syntisiä, kirottuja)”

”Mies, joka ei usko, on pyhitetty [uskovan] vaimonsa kautta ja vaimo, joka ei usko, on
pyhitetty [uskovan] miehensä, uskonveljien, kautta; muutoinhan teidän lapsenne olisivat
saastaisia [syntisiä, kirottuja, epävanhurskaita, vieraita hänen huolenpidolleen ja
siunaukselleen], mutta nyt [tämän jumalallisen armon valossa] he ovat pyhiä [heillä on
vanhurskautettu eli otollinen asema Jumalan edessä, jonka perustuksella hän ei kohtele
heitä vihollisina].” — 1 Kor. 7:14

Olkoon kysymys hyvästä lapsenkasvatuksesta vaikea, mutta Herralle se ei ole liiaksi
vaikea selvittää ja sen tähden on sen isän tai äidin, joka on tullut kristityksi, odotettava,
että Herran armo runsaasti vuotaisi siinä määrin kuin asiat vaatisivat; ja hänen olisi yhä
innokkaammin etsittävä ylhäältä tulevaa viisautta ja apua, että hän kykenisi oikealla taval-
la täyttämään velvollisuutensa mitä vaikeimmissakin olosuhteissa. Herran armo riittää
meille joka tilanteessa. Se seikka, että toinen on uusi luomus ja toinen ei ole uskovainen,
tai on vihkiytymätön, ei muuta Jumalan järjestystä johdon suhteen perheessä. Johto
kuuluu aina miehelle ja jos hän olisi uusi luomus, hänen on parhaimmalla tavalla pidettä-
vä huolta perheen asioista niin hyvin kuin asianhaarat sallivat ja ylhäältä oleva viisaus
häntä johtaa. Jos vaimo olisi uusi luomus, tulisi hänen terve järkensä, hänen palava uskol-
lisuutensa vanhurskauden periaatteille, hänen lempeytensä, nöyryytensä, huolenpitonsa
ja tarkkuutensa tehdä hänet sellaiseksi jalokiveksi perheessä, jonka valo niin loistaisi
hänen miehelleen, että mies mielellään täydellisesti uskoisi hänelle lasten käytännöllisen
hoidon, johon mies pitäisi hänet erityisesti sopivana. Kaikkien hänen käskyjensä ja vallan
käyttämisenä tulisi kuitenkin johtua miehen valtuutuksesta, joka, olkoonpa pyhä tai
syntinen, on perheen vastuunalainen pää.

Samalla tavalla on miehen, antaessaan valonsa loistaa, odotettava, että hänen
vaimonsa sekä hänen lapsensa piankin huomaavat hänen etevyytensä jumalattomien
ihmisten rinnalla, hänen rakkauden henkensä, hänen lempeytensä, avuliaisuutensa ja
hänen terveen järjen henkensä. Jos odotettavat seuraukset siitä huolimatta eivät tule, jos
ei-uskovan puolison kohtelu huononee, kuta suurempi miehen uskollisuus on — kenties
siihen määrin, että ero tulee välttämättömäksi — muistakaamme, että Herra on varoitta-
nut meitä jo edeltäkäsikin, että saisimme kokea sellaista sanoen, ”Älkää oudoksuko sen
tulen kuumuutta, jossa te olette ja joka on teille koetukseksi, ikään kuin teille tapahtuisi
jotakin outoa”, ja vielä: ”Ihmisen vihollisiksi tulevat hänen perhekuntalaisensa”, ja taas:
”En ole tullut tuomaan rauhaa, vaan miekan.” Minun sanomaani, vaikka se onkin rauhan

ja siunauksen sanoma nykyisenä aikana, seuraa usein riita, koska pimeyden lapset vihaavat valoa ja koska moni heistä heittäytyy alituisen taisteluun sitä vastaan, vastustajan petoksen johdosta ja oman langenneen luontonsa heikkouden vuoksi. Älä oudoksu sitä, vaan pidä sitä osana koettelemuksestasi; kärsi sitä Jumalan tahtona, kunnes Herra avaa tien paetaksesi sitä.

Useat Herran vihkiytyneestä kansasta, uuden luomuksen jäsenistä, pyytävät neuvoa sanoen, ”Kun ensiksi sain kristillisiä kokemuksia nimiseurakunnassa, opetettiin minua väärin. Minulle opetettiin, että kun olin tullut uskonnolliseksi, tullut pelastetuksi, ei minun tarvinnut muuta kuin aivan yksinkertaisesti käydä kokouksissa ja maksaa jäsenmaksuni. Minua opetettiin vähän tai ei oikeastaan ollenkaan siitä, että oli välttämätöntä hävittää pois synti ja itsekkyyys omasta sydämestäni ja sen sijaan ottaa yhä enemmän vastaan Herran henkeä runsaine rakkauksineen ja sisällisine armoineen sen yhteydessä. Annoin erityisesti aikaa ja voimia auttaakseni miestäni hänen töissään, kun koetimme päästä ylöspäin maailmassa; elin vallan tietämättömänä siitä, mitä tarkoitetaan hengestä sikiämällä ja että olisi pitänyt kehittää uutta mieltä, jonka tuli yhä vähemmän haluta maallisia asioita, mutta yhä enemmän taivaallista luonnetta sekä armoa ja voimaa sen kasvamiselle. Sinä aikana syntyivät lapseni. Luulen heidän perineen luonteenpiirteet, joita heitä kantaessani kehitin, ja heidän syntymänsä jälkeen huomasiin, että he olivat surullisesti laiminlyödyt siihen nähden, minkä nyt huomaa olevan oikean kasvatuksen, joka on lapselle tuleva, sekä erityisesti olevan niiden vanhempain velvollisuus, jotka ovat uusia luomuksia Kristuksessa Jeesuksessa. Nyt ovat lapseni rauhattomia, omapäisiä, itsekkäitä ja tottelemattomia. Heiltä puuttuu kunnioitusta ei ainoastaan Jumalaa kohtaan, vaan myös minua ja uskonnollisia mielipiteitäni kohtaan. Mitä minun on tehtävä heidän kanssaan? Ymmärrän Herran antavan anteeksi tietämättömyydestä johtuvan velvollisuuksieni laiminlyömisestä lapsiani kohtaan entisyydessä, mutta käsitan myös, että nyt ainoastaan korjaan, mitä olen kylvänyt ja että nykyinen kokemukseni on ainoastaan oikeudenmukainen palkka velvollisuuksieni laiminlyömisestä entisyydessä? Oi, missä oli kristillinen tunteeni? Kuinka minulta puuttuikaan kokonaan terve järki, ja kuinka olikaan uskonnollisten opettajieni ja johtajieni laita, jotka eivät ainoastaan eksyttäneet minua Jumalan luonteen ja suunnitelman suhteen, vaan laiminlöivät opettaa minulle alkeellisia, luonnollisia velvollisuuksiani – vanhemmanvelvollisuuksia. Ymmärrän, että ikävä kyllä, annoin rahani siitä, joka ei ollut leipää, siitä, joka ei ravitse – aineellisesti eikä henkisesti. Mutta nyt, mikä on velvollisuuteni? Mitä tapaa olisi käytettävä? Kuinka voin hyvittää entisen laiminlyömiseni mahdollisimman pitkälle?”

Vastauksemme sellaisiin kysymyksiin on, ettei Herran kansan tässä enemmän kuin muissakaan tapauksissa pidä surra niin kuin ne, joilla ei toivoa ole. Herralle on epäilemättä otollista, että valitamme velvollisuuksiemme laiminlyömistä entisyydessä, ja epäilemättä on hänelle myös mieluista, että rukoilemme anteeksi sellaisia vikoja ja lupaamme tästedes koettaa uskollisemmin täyttää velvollisuutemme niitä kohtaan, jotka ovat meistä riippuvaisia. Hänestä on varmasti mieluista, että otamme vastaan vaikeudet vallattomien lastemme kanssa kärsivällisyydellä ja pitäen niitä osana rangaistuksesta tottelemattomuuden ja laiminlyömisestä tähden lasten kasvatuksen suhteen, ja jos ne niin otetaan vastaan, ovat ne omiaan kiillottamaan meitä ja valmistamaan meitä valtakuntaa varten.

Sellaisten vanhempien velvollisuus sellaisia lapsia kohtaan on epäilemättä, että on alettava opettaa heille juuri sitä, mitä heille olisi pitänyt opettaa varhaisessa lapsuudessa edesvastuusta Herraa sekä oikeuden ja vanhurskauden vaatimuksia kohtaan, toisiinsa ja kaikkiin muihin nähden. Ja tätä opetusta on annettava suurella rakkaudella, suurella hienotunteisuudella ja kärsivällisyydellä, joka kaikki olisi arvokas opetus lapsille armon voimasta vanhempien sydämessä. Sopusoinnussa lapsen iän ja toisten samanlaatuisten asianhaarojen kanssa olisi, sikäli kuin väärät periaatteet ovat juurtuneet, tuloksia odotettava kärsivällisyydellä, ja rajoituksia, jotka näyttävät välttämättömiltä, tulisi asettaa lempeydellä, arkaluontoisesti ja asianmukaisesti selittäen. Vanhemman valtaa on ylläpidettävä ystävällisesti, ei häikäilemättömästi. Ei pidä odottaa, että lapset, jotka ovat tottuneet hallitsemaan perheessä, heti tulevat hyväksi ja tottelevaisiksi. Ylhäältä tulevaa viisautta on etsittävä kodin yksityiskohtaisten järjestelyjen ja hallinnon suhteen, sillä ei kukaan syrjäinen kykene kokonaan ymmärtämään toisen perheen asioita, tai antamaan erikoisia neuvoja sen erityisen johdon suhteen. Kaksi periaatetta tulisi olla määräävänä: ensiksi ja ennen kaikkea, rakkaus Jumalaan ja lapsiin sekä Jumalan sanan tulisi johtaa tätä rakkautta; ja toiseksi on lakkaamatta vedottava Jumalan sanaan vallanpidon ja opetuksen perustuksena. Vanhempien olisi edelleen opittava kohtelemaan lapsia hienotunteisesti. Joko lapsia on kasvatettu oikein tai ei, vanhempain tulee ottaa huomioon heidän tietoisuutensa ja arvostelunsa, ja toimittava sopusoinnussa näiden heidän luonteensa perusominaisuuksien kanssa. Erityisesti kun lapsi on saavuttanut kypsyneen iän, nämä syyt tulisi ottaa huomioon ja samassa määrin pitäisi pakottaminen ja ruumiillinen rangaistus hyljätä.

Oikeuden periaate, johon jo olemme viitanneet, löytyy jossain määrin melkein jokaisessa inhimillisessä olennessa, ja erityisesti silloin kun oikeudentuntoon liittyy itsekkyyttä. Kun aikuisikä on saavutettu, tuntee lapsi vaistomaisesti sivuuttaneensa jonkin rajaviihan, jonka jälkeen sitä ei enää tule kohdella lapsena, vaan tasavertaisena. Silloin sitä ei enää pitäisi käskeä, vaan olisi pyydyttävä; sitä ei enää saisi vaatia tekemään seikkaperäisesti selvää ansaitsemistaan rahoista, vaan hänelle pitäisi sallia suurempi henkilökohtainen vapaus, kuin hänellä ennen oli. Viisaat, oikeudenmukaiset ja rakastavat vanhemmat eivät voi antaa itsensä loukata näitä täysi-ikäiselle lapselle kuuluvia oikeuksia, vaan he koettavat mieluummin siitä ajasta eteenpäin kohdella lasta ikään kuin nuorempana veljenä tai sisarena — ollen itse neuvonantajana tai hyvänä ystävänä. Hyvät vanhemmat ovat tässä asiassa joskus epäviisaita ja puutteellisia, ja käyttävät hyväkseen valtaa, jota lapsi siihen saakka on tunnustanut. He jättävät huomioon ottamatta lapsen uuden aseman nuorena aikuisena ja koettavat säilyttää vanhemmanvelvollisuuden eittämättömyyden, kuten siihenkin asti. Tämä saattaa joskus onnistuakin, mutta emme usko sen koskaan olevan hyödyksi heille itselleen sen enempiä kuin heidän lapsilleenkaan. He, yhtä hyvin kuin lapsikin, tietävät, että he käyttävät hyväkseen lapsen alistuvaisuutta ja että jos lapsi tekisi vastarintaa, asia voisi äkkiä saada toisen käänteen. Heidän on ajateltava, että he menettelytavallaan vahingoittavat lapsen vilpitöntä kiintymystä heihin. Lapsi näkee tässä silmiinpistäviä todistuksia itsekkyydestä ja vääryydestä vanhempien käytöksessä, joitten tunteiden suhteen sillä ennen oli ollut toisenlaisia ajatuksia. Lapsen rakkaus revitään siten juurineen ylös, ja vanhemmat saavat ennen kuolemaansa oppia näkemään erehdyk-

sensä menettelyssään, vaikka se alussa menestyisikin. Emme tässä sano, että lasten velvollisuudet vanhempiaan kohtaan lakkaavat silloin kun lapsi on saavuttanut aikuisiän. Yhtäpitävästi maailman yhteiskunnallisten lakien kanssa sanomme päinvastoin, että lapsi on velvollinen ylläpitämään vanhempiaan niin kauan kuin lapsi kykenee hankkimaan heille välttämättömimmän. Johtopäätöksemme on, että kun vanhemmat kokonaan pitivät huolta lapsesta miehuuteen saakka, on sillä sen jälkeen oma persoonallisuutensa, joka on tunnustettava ja johon on vedottava. Lapsen velvollisuus on pitää huolta vanhemmista, mutta jos he erityisesti ovat pyytäneet sitä, on lasten tehtävä se sitä pikemmin ja rakkautellisemmin. Lapsen velvollisuudet iäkkäiden vanhempiensa ylöspidosta vastaavat täydelleen vanhempien edesvastuuta huolenpidosta ja oikeudenmukaisesta ylläpidosta, jota lapsi sai nauttia lapsuudessaan ja alaikäisyytensä aikana. Niitä vanhempia, jotka ovat olleet oikeudenmukaisia ja rakkautellisia, jättävät lapsensa harvoin puutetta kärsimään, niin kauan kun he kykenevät auttamaan.

Tarkastettaessa vanhempain velvollisuuksia lapsia kohtaan nousee useita kysymyksiä sopivan sivistysmäärän ja asiallisten rajoitusten suhteen lukemisen ja tiedon laatuun nähden, jota mielelle suodaan. Olemme niitä, jotka annamme suurta arvoa sivistyksen merkitykselle, ja kuitenkin uskomme, että on tehtävä ero siihen nähden, mitä sivistys on. Sivistys on kiillotuksen kaltaista. Melkein jokaisen kiven saattaa tehdä kauniiksi huolellisen kiillotuksen kautta, mutta sellainen kiillotus ei ole yhtä arvokas tai sovelias kaikille kiville. Timanttiin tai rubiiniin tai muuhun kalliiseen kiveen nähden kiillotus on välttämättömän tarpeellinen kehittämään kiven kätkeytyjä ominaisuuksia; ilman kiillotettuja pintoja ei kiven kirkkautta ja loistoa voisi arvostella, eikä se voisi säteilläkään. Mutta jos kadulta otetulle harmaalle kivelle tehtäisiin samanlainen kiillotus, se olisi voiman tuhlausta, ja mikä pahempi, sen kautta katukivi tulisi liian kallisarvoiseksi, liian kauniiksi katukivenä käytettäväksi. Ja edelleen, se olisi vähemmän sopiva tehtävänsä katukivenä kiillottamisen jälkeen, kuin jos se olisi saanut olla sellaisenaan tai olisi tasoitettu tavalliseksi tavalla ollakseen sopiva paikkaansa.

Sama on mielestämme sivistyksen, mielen kiillottamisen, laita ”klassisella opetuksella” korkeakoulussa. Muutamille voi sellaisesta olla hyötyä toisten kärsiessä siitä vahinkoa. Jokainen on nähnyt miehiä, niin sivistyneitä, etteivät ole voineet saada sellaista paikkaa, johon he luonnonlahjojensa puolesta olisivat sopineet. He olivat liian oppineita, ja vertauksen miehen tavoin he eivät osanneet kaivaa ja häpesivät kerjätä ja olivat kaikkeen muuhun kelvottomia. Jos vanhemmat ovat Herran kaitselmuksen kautta havainneet, että heillä on lapsi, joka on loistavilla luonnonlahjoilla varustettu ja jos sama kaitselmus on johtanut heidän asiansa niin, että taloudelliset ja muut suhteet tekisivät korkeakoulun mahdolliseksi lapselle, on heidän tarkasti harkittava, ovatko nämä merkit Herran johdusta vai ei heidän velvollisuuteensa nähden lasta kohtaan ja sitten heidän tulee seurata vakaumustaan. Siitä huolimatta tulisi heidän tuntea, jos lapsi lähetetään korkeampaan oppikouluun nykyisenä aikana, ahdistusta ja pelkoa siitä, että maailman viisauden ulkoinen kiillotus kenties hävittää uskon, luonteen ja sydämen loisteen, jota he lapsen vanhempina ja sen erityisinä opettajina olivat antaneet sille sen lapsuudesta saakka ja myös aikaisemmin.

Uuden luomuksen Herran kansan on opittava arvostelemaan sydämen sivistystä, luonnetta ja uskoa Jumalaan joka tapauksessa paremmaksi sitä, joka voidaan saavuttaa tämän maailman kouluissa – että ”ylhäältä oleva viisaus on ensiksikin puhdas, sitten rauhaisa, lempeä, taipuisa, täynnä laupeutta ja hyviä hedelmiä” – on toivottavampi kuin kaiken maailman viisaus. Heidän olisi tarkasti harkittava, onko heidän lapsensa niin kokonaan juurtunut ja niin perustunut luonteessa, periaatteessa ja uskollisuudessa Herraan ja hänen sanaansa kohtaan, etteivät uskottomat suunnat meidän päiviemme korkeakouluissa sekä niiden järkiperäiset opit, joita kutsutaan ”korkeaksi kritiikiksi”, ”tieteeksi”, ”kehitykseksi” jne., koskaan voisi järkyttää sen hyvin perustettua uskoa Herraan ja hänen sanaansa. Vaara on todellakin niin suuri, että mieluummin tyytyisimme sellaiseen sivistykseen, joka on saatavana yleisissä kouluissa ja pienemmissä opistoissa.

Olemme täydelleen tietoiset siitä, että tämä neuvo on hullutusta tai vielä pahempaa maailmalliselle mielelle. Siitä huolimatta olemme oppineet katsomaan asiaa, niin kuin uskomme Jumalan näkökannan olevan ja suosittelemme kaikkea Herran vihkiytynyttä kansaa tässä niin kuin muissakin tapauksissa etsimään tätä kantaa: Herran ajatusta asiasta. Lisätkäämme vielä, että nykyisenä kiireisenä aikana, jossa elämme pikarientoineen, rauhattomuuksineen ja hermostumisineen, on henkilöltä, joka on viettänyt aikansa 21 vuoden ikään saakka koulussa ja valmistunut sillä tavoin elämäntoimintaa varten, mennyt hukkaan sellainen kasvatus, jonka poika, joka päätettyään kouluopintonsa 14-15 vuoden vanhana, saa ollessaan jossain ammatissa, jossain käytännöllisessä toimessa. Sinä aikana on hänellä kuuden vuoden harjoitus käytännöllisissä töissä, ja luultavaa on, että hän on paremmin varustettu nykyisiä olosuhteita varten kuin nuorukainen, joka on käyttänyt saman määrän vuosia koulutukseen.

Leikin suhteen sanomme, että sen pääasiallisena etuna on harjoituksen hauskuus, sillä varma totuus on, että halulla tehty ruumiinharjoitus on paljon hyödyllisempi kuin jos samanlainen harjoitus olisi tehty pakosta. Jonkin kemiallisen ilmiön johdosta elimistösämme mieliala vaikuttaa kaikkeen elämäntoimintaan. Iloinen mielialamme toimii parhaiten kaikkien luonnollisten toimintojen apuna elimistöämme virkistettäessä ja korvattaessa sen, mitä se on kadottanut. Mutta väärinkäsitystä väittää, että se, mikä on hyödyllistä, on pakollista työtä ja että ainoastaan se, mikä on hyödytöntä, on huvia, leikkiä. Mieliämme on, että väärä käsitys tämän asian suhteen on johtanut monta ihmistä viljelemään leikkejä ja laiskuutta, kun heidän toisaalta pitäisi vastustaa langenneen luonnon luonnollista taipumusta näihin nähden. Lastentarha on verrattain uusi liike, joka meistä on yritys oikeaan suuntaan koettaa saada hupaisaa opetusta lapsille. Ja kaikkien aikaansa seuraavien viisaiden vanhempien sallimien huvitusten pitäisi olla samanlaisia: ei saisi hyväksyä mitään, joka on ainoastaan ajan ja voiman hukkaa.

Lepoa ja virkistystä olisi pääasiallisesti hankittava mieluummin työn vaihtelun kuin laiskuuden ja hyödyttömän harjoituksen kautta. Pienestä työstä on hauskaa pukea nukkeaan, hoidella sitä sekä ”leikkiä kotia.” Pieni poika ”leikkii puotia”, jossa hiekka tai jokin muu aines on olevinaan teetä, kahvia, sokeria ja perunoita, tai hän ”leikkii hevosta” ja on ajajana tai on olevinaan pappi, lähetyssaarnaaja, opettaja tai lääkäri. Kaikki sellaiset leikit kulkevat oikeaan suuntaan, ja niihin pitäisi pienokaisia kehottaa. Heidän tultuaan

vanhemmaksi heitä johdetaan tästä ja opetetaan pitämään huvina saada auttaa kodin järjestämisessä tai auttaa vanhempiaan, holhoojiaan tai toisia todellisessa kaupassa tai työhuoneessa. Jos heitä opetettaisiin pitämään huvina toisten hyödyttämistä ja auttamista taloudellisessa tai muussa suhteessa, jos heille opetettaisiin, että laiskuus on sekä synti että häpeä, alentavaa kenelle tahansa, sekä arvokkaiden tilaisuuksien menettämistä, he olisivat sopivassa tilassa ottamaan vastaan elämän velvollisuuksia halulla, eivätkä kadehtisi niitä, jotka tuhlaavat sekä aikaa että rahaa eri peleissä tai ottavat osaa johonkin muuhun yhtä mielettömään ja hyödyttömään.

Sekä ajan että varojen säästämistä on teroitettava lapsuudesta asti — ei siinä tarkoituksessa, että kasvatettaisiin itsekkyyttä, vaan säästäväisyyttä, Jumalan tahdon mukaisesti, ettei mitään menisi hukkaan. Ravittuaan ihmisjoukot Mestari käski koota ylijääneet muruset, jottei mitään menisi hukkaan, ja ilmaisi siten tarkoituksensa kaikissa asioissa, nimittäin ettei tuhlaavaisuutta saa esiintyä, jotta käsittäisimme olevamme edesvastuussa hänelle joka hetkestä, jokaisesta markasta, jokaisesta päivästä — ei edesvastuussa, joka pelottaa, vaan edesvastuussa, joka mieltyy Jumalan tahdon tekemiseen ja on mahdollisimman täydellinen sen mukaisesti ja joka selvästi näkee, että sellainen menettelytapa on Herran mieleen ja että sitä sen tähden on täydellisesti seurattava.

Lapsen mielen oikea harjoittaminen

Mikäli lapsi kasvaa ja käsittää, kuinka paljon maailmassa on oppimista, siinä on herätettävä tiedonhalua, mutta sitä ennen se on opetettava älykkäästi erottamaan ”romaaniroska” tiedon ”omenista.” Sille on osoitettava, että kaikki sen mieleen koottu roska ei ainoastaan ole arvotonta, vaan se on vahingoksi ja esteeksi, sen lisäksi että se on maksanut arvokasta aikaa, jota olisi pitänyt käyttää tiedon hankkimiseen, joka piankin on hyvin tarpeellinen täytettäessä elämän velvollisuuksia. Sitä tulisi kehottaa lukemaan sellaisia kirjoja, joista saa tietoa, eikä romaaneja. Sillä pitäisi olla melkoisesti tietoa oman isänmaansa historiasta sekä jonkin verran tietoa muusta maailmasta. Tämän saa lukemalla historiaa; emme tarkoita ainoastaan sellaista historiaa, joka ilmoittaa kuningaskunnista, missä järjestyksessä ne ovat olleet, sodista ja kenraaleista, vaan erityisemmin sellaisia teoksia, jotka osoittavat menneiden aikojen samoin kuin nykymaailman yhteiskunnallista, siveellistä ja henkistä kehitystä. Mieltäkiinnittävällä tavalla lapselle pitäisi esittää sellaisen tiedon tärkeyttä yhtenä puolena sen kasvatuksesta tulevaisuutta varten; olisi vedottava sen ymmärrykseen ja arvosteluun ja siten se saisi halun lukea sellaista, mikä kasvattaa, mutta vastenmielisyyden kaikkea ala-arvoista roska- ja haaveilukirjallisuutta kohtaan, joka ainoastaan vahingoittaa, eikä valmista sitä elämän tehtäviä varten.

Pahojen ajatusten vitsaus

Seuraava arvostelu eräästä novellista oli äskettäin ”Church Standardin” palstoilla. Se kuvaa huonointa puolta siitä läksystä, jota tahdomme teroittaa:

”Kauheimpia ajatuksia tämän aineen yhteydessä on saastaisten vaikutelmien säilyminen inhimillisessä muistissa. Muutamia vuosia takaperin — montako ja tapahtuiko se tässä tai jossain toisessa maassa ei ole tarvis mainita — sivistynyt nainen makasi kuolin-

vuoteella. Hän oli vielä nuori ja oli elänyt tavallista suojatumpaa elämää. Jokaisessa sanassaan ja työssään oli hän ollut puhtaus ruumiillistuneena. Luultiin, ettei hänellä ollut tilaisuutta kuulla ainoatakaan saastaista tavua koko elämässään. Houriessaan hän lateli kuitenkin ystäviensä ja palvelijoidensa kuullen virtanaan hävyttömiä sadatteluja, joista he hämmästyivät. Missä hän koskaan oli voinut kuulla sellaisia sanoja, sitä he eivät voineet ymmärtää, eivätkä saaneet koskaan tietää. Mutta tekivätkö he sen tähden sen johtopäätöksen, että hän salaa olisi rakastanut niitä ja nauttinut niistä? Ei. Oikea ajatus on, että sen jälkeen kun hän pahana hetkenä oli kuullut ne, oli hän perin pohjin inhonnut niitä, ja ponnistellessaan niiden unohtamiseksi ne olivat niin kiintyneet hänen mieleensä, että ne olivat siellä vielä hänen kuolinhetkellään. Tämä ei ole ainoastaan laupeudesta rikas käsitys asiasta, vaan se on sekä oikea että järkevä. Mutta asia ei aina ole niin. Kun mieli ja mielikuvitus tunti ja päivämäärin ovat avoinna ottamaan vastaan saastaisia ajatuksia ja katselemaan riettaita kuvia, kuka saattaa laskea sellaisen sisäisen asianhaarojen yhdistymän turmiollisia vaikutuksia? Kaikista pahoista asioista tässä pahassa maailmassa emme tunne mitään niin pelottavaa viekkauudessaan ja niin pysyväistä turmiollisessa vaikutuksessaan kuin huono, nerokkaan miehen kirjoittama kirja on.”

Lapsen mielen uskonnollinen aines tarvitsee erityistä kasvatusta ja siinä on kristillisten vanhempien opetettava heitä. Maailman nykyisessä sekasortoisessa tilassa hengellisten asioiden suhteen ja sen edistyneemmän kannan suhteen, yleisiin kouluihin ja julkiseen opetukseen nähden, on varmaa, että minkälainen yritys tahansa opettaa uskontoa olisi ristiriidassa maailmaan kiintyneiden ennakkoluulojen tai tietoisien vakaumuksen kanssa. Sen tähden oikeus vaatii, että julkiset koulut vapautetaan kaikesta uskonnollisesta väristä, opetuksesta, muodosta ja tavoista. Huolimatta kunnioituksestamme Raamattua kohtaan Jumalan sanana uskomme, siihen tosiseikkaan nähden, että juutalaiset vastustavat Uuden Testamentin oppeja, että monet nk. korkean kritiikin vaikutuksesta vastustavat monta kohtaa sekä Vanhassa että Uudessa Testamentissa, että muutamat vapaa-ajattelijat, epäilijät, buddhalaiset, teosofit ym. vastustavat koko Raamattua toisten paheksuessa tavallista käännöstä — myös siihen tosiseikkaan nähden, että kaikkien näiden on kannatettava kouluja avustuksillaan ja että heitä kehoitetaan käyttämään niitä hyväkseen, että on sekä oikein että viisasta jättää uskonnonopetus pois kouluista, eikä käyttää Raamattua uskonnollisena kirjana, vaan, jos se ollenkaan tulee kysymykseen, sitä käytettäisiin ainoastaan vanhana historiallisena kirjana, mieluummin kuin että loukattaisiin niin monia, jotka eivät ole samaa mieltä kanssamme.

Siihen kunnioitukseen nähden, joka meillä on Raamattua kohtaan Jumalan henkeyttämänä sanana, mahtanee tämä huomautus näyttää monen mielestä oudolta, mutta me uskomme tämän olevan paras tapa olla sopusoinnussa Kultaisen Säännön kanssa. Me olemme todella niin harvalukuiset, ja meidän vaikutuksemme, jos tahtoisimme käyttää sitä, olisi voimaton, eikä uusien luomusten pidä ajaa tätä sen enempää kuin toisiakaan siveellisiä uudistuspyrkimyksiä. Kaikilla uusilla luomuksilla on korkeampi ja suurempi tehtävä uuden luomuksen kehityksen suhteen ja he voivat sen tähden jättää kaikki sellaiset uudistuspuuhut maailman käsiin, kunnes aika tulee. Siitä huolimatta on erittäin paikallaan, että meillä on terveen järjen henki ja että olemme täydelleen sopusoinnussa

oikeuden kanssa, vaikkei mitään sopivaa tilaisuutta ilmaista tunteitamme tämän asian suhteen tarjoutuisikaan.

Joka tapauksessa on 6-8 tuntia päivässä, viikon viitenä päivänä ja vähintään yhdeksänä elämän vuotena varmasti liian pieni aika niille monille läksyille eri aineissa, joilla meidän päiviemme lapsia kuormitetaan. Tämä ajan myöntäminen maallisille opinnoille varaa vanhemmille ja heidän valitsemilleen hengellisille opettajille riittävästi aikaa antaa sellaista hengellistä opetusta, joka heistä näyttää parhaalta.

Pyhäkoulujen vaikutus

Pyhäkoulusta on tullut suuri laitos kaikkialla kristikunnassa. Jos sitä katsotaan lasten yhteiskunnalliseksi yhdistykseksi, joka johtaa lapset yhteen kerran viikossa ja suuntaa heidän mielensä tavallisen työpäivän toimista yleiseen yhteiskunnalliseen ja uskonnolliseen suuntaan, voitane katsoa pyhäkoulun saaneen jotain aikaan maailmassa, ja erityisesti yhteiskunnan alemmissa luokissa. Mitä pyhäkoulun vaikutukseen tulee uskovaisten lapsiin, pidämme sitä vahingollisena. Tiedämme kuitenkin, että tällainen mielipide katsotaan liioitteluksi, kunnes syymme täysin ymmärretään. Ne ovat seuraavat:

1) Pyhäkoulut ovat olleet vahingolliset kristillisille vanhemmille sen johtaessa heitä pitämään itseään vapautettuina vanhemman edesvastuusta, jonka Herra on antanut heille. Pyhäkouluopettaja on usein täysin kykenemätön kantamaan sellaista edesvastuuta, on usein vasta-alkaja lapsiin ja heidän sopivaan kasvatukseensa nähden – harvoin sellainen, joka suoraan tunnustaa olevansa täysin vihkiytynyt ja pyhästä hengestä siinnyt. Sellainen opettaja asetetaan vanhempien sijaan kaikkein tärkeimpien velvollisuuksien suhteen. Vanhempien kärsimää vahinkoa sellaisesta järjestelystä on melkein mahdotonta laskea. Tunnustettu totuus hengellisissä asioissa on, että se, joka kastelee toisia, tulee itse kasteluksi. Vanhemmat, jotka ahkerasti opettavat ja johtavat lapsiaan siveellisissä ja hengellisissä asioissa, eivät ainoastaan ole siunaukseksi heille, vaan saavat itsekin sen kautta suuria siunauksia. Nykyään kristilliset vanhemmat kadottavat tämän siunaukset, koska he tietämättään ovat poikenneet Jumalan järjestyksestä.

2) Pyhäkoulusta on vahinkoa kristittyjen vanhempien lapsille, koska pyhäkouluopettaja ei voi antaa sellaista opetusta kuin mitä ymmärtävät vanhemmat voisivat ja pitäisi antaa.

3) Pyhäkoulujärjestelmällä on vahingollinen vastavaikutus sekä vanhempiin että lapsiin toiseltakin kannalta: sen kautta lapset kadottavat kunnioituksensa vanhempia kohtaan, ja se aiheuttaa siten toisaalta vanhempien arvonpuutetta ja toisaalta lapsellisen kunnioituksen puutetta. Epäilemättä nykyinen tilanne on hyvin paljon riippuvainen niin kutsutusta ”kristitystä maailmasta”, sikäli kuin se koskee tottelemattomuutta vanhempia kohtaan, perheriitaisuuksia ym. Jos lapset näkevät vanhempain kunnioittavan Jumalaa ja hänen sanaansa ja heitä opetetaan siitä lähteestä, heillä on edessään läksy, joka on arvo- kas läpi koko elämän heille itselleen ja taas vuorostaan heidän lapsilleen; mutta jos he näkevät vanhempien kunnioituksen kääntyvän pois Jumalasta ja hänen sanastaan pappisluokan puoleen ottaakseen vastaan otaksuttuja jumalallisia sanomia sen kautta, ajattele-

matta tai tutkimatta Jumalan sanaa, tämä vaikutus tekee lapsen taikauskoiseksi ja pappisviekkaudelle alamaiseksi, mikä on epäterveellinen tila hengelliseen kehitykseen nähden.

Ja vielä, jos lapsi lähetetään pyhäkouluopettajan luokse saamaan opetusta Raamattua, täytyy lapsen saada se käsitys, että vanhemmat eivät kykene antamaan tätä opetusta; ja kun pappismies opettaa vanhempia, jonka luullaan olevan korkeampaa säätyä, jollei kokonaan toista luontoa, lapsi alkaa katsella pyhäkouluopettajaa melkein samalta kannalta. Seuraus tästä on, että vanhemmilta ryöstetään lasten arvonto ja kunnioitus.

Jos lasta sitä vastoin olisi opetettu raamatullisesti, että Jumala on puhunut Sanansa kautta ja että hän on asettanut niin, että toiset hänen lapsistaan auttavat toisia selittämään ja ymmärtämään sanaa ja että lapsen isä on tällainen opettaja ja Jumalan täydelleen valtuuttama pappi omassa perheessään, oman perheensä määrätty opettaja, kasvaisi lapseen tietämättään uskonnollinen kunnioitus vanhempia kohtaan, niin kuin Jumala on aikonut. Siten Jumalan järjestely antaa vanhemmille suuremman vaikutusvallan lapsiinsa nähden koko elämän ajaksi. Lisäksi vanhemmat teroitettuaan Raamatun esityksiä ja osoitettuaan Jumalan sanasta jumalallisen mittakaavan elämää, luonnetta, ajatuksia, sanoja ja tekoja varten sekä elämän kultaisen säännön, vahvistuisivat suuresti myös omassa Sanan oppien harjoituksessaan. He tunsivat itsensä velvollisiksi elämään oman oppinsa mukaan sekä näkemään, että lapsenkin mieli kykenee soveltamaan uskonnollisia sääntöjä elämän päivittäisiin olosuhteisiin.

Sellaiset vanhemmat tunsivat tarpeelliseksi elää itsekin yhä lähempänä sitä päämaalia, jota he julistavat jumalalliseksi; ja erehdyksen sattuessa jossain erikoisessa suhteessa he tulisivat siunatuiksi siten, että tunnustaisivat sen niille, jotka ovat sen huomanneet, jopa omille lapsilleen. Siten kaikki – vanhemmat ja lapset – oppisivat yhä enemmän antamaan arvoa jumalalliselle mittakaavalle ja katsomaan ylös Herraan saadakseen laupeutta ja anteeksiantoa, ja siten olisivat myös vanhempien satunnaiset erehdykset pysyväisiä opetuksia lapselle nöyryyteen, murtumiseen ja alistumiseen Jumalan laille.

4) Nähtävästi monet tekevät suuren erehdyksen niin hyvin pyhäkoulujen toiminnan sopivaisuuden suhteen kuin ajatuksen suhteen, että Herra ja apostolit erehtyivät siinä, etteivät perustaneet seurakuntaa eri lahkoihin, niin kuin se nykyään on – luullen toimitaneensa viisaudentyön jakamalla Kristuksen seurakunnan, että suurempia tuloksia on saavutettu eri lahkojen ja eri uskontunnustusten kautta, kuin mitä olisi saavutettu tarkasti seuraamalla Herran suunnitelmaa, nimittäin: ”yksi Herra, yksi usko, yksi kaste”, yksi seurakunta.

Alkujaan pyhäkoulu oli kyllä sopiva laitos. Se alkoi ”köyhäinkouluna” Gloucesterissa, Englannissa, vuonna 1781 jKr. Robert Raikes, ”Gloucester Journalin” toimittaja, kristitty mies, asetti neljä kristittyä naista opettamaan 10-14 vuoden ikäisiä lapsia lukemaan, kirjoittamaan, ompelemaan jne. aamu kymmenestä päivälliseen asti joka sunnuntai ja sunnuntai-iltapäivällä, opettamaan heille katekismusta sekä viemään heitä kirkkoon. Tästä pienestä alusta on meidän päiviemme suuri pyhäkoulutoiminta kehittynyt. Tuuma oli nähtävästi hyvä, eikä ollenkaan ristiriidassa Herran ja hänen apostoliensa asetusten kanssa. Silloin se tuli näiden kanssa ristiriitaan, kun se alkoi syrjäyttää vanhempia lasten kasvattajina.

Neuvomme jokaiselle uuden luomuksen jäsenelle on, että mitä erehdyksiä lieneekin tehty menneisyydessä vanhemmanvelvollisuuden laiminlyömisestä suhteen heidän omien lastensa uskonnon opettajana, heidän olisi nyt tunnustettava ja täytettävä velvollisuutensa heti, jolloin asianhaaran jne. pitäisi vaihdella lasten iän ja tottelemattomuuden ja vanhempiensa halveksimisen mukaan, johon he jo ovat tulleet. Lapsi olisi nostettava vähitellen, lempeästi ja rakkaudellisesti muistaen, että syy suureksi osaksi on siinä, että vanhemmat ovat laiminlyöneet Jumalan määräämän edesvastuun. Emme me, eikä muukaan, ole Jumalaa viisaampia, eikä kenenkään pidä luulla voivansa parantaa niitä yleisiä periaatteita, joita seurakunnan pää ja kaksitoista apostolia, jotka hän määräsi opettajiksemme ja johtajiksemme, ovat antaneet. Sen tähden emme kunnioita emmekä vahvista ihmisten asetuksia, kuinka varustetut ne lienevätkin ja kuinka suurilta, mahtavilta ja vaativilta ne näyttänevätkin. Ne on kaikki tuomittava ainoan mittakaavan, Jumalan sanan, mukaan. Jolleivät ne ole sopusoinnussa Herran sanan kanssa, johtuu se siitä, ”ettei heissä ole valoa” — ne eivät ole Jumalasta. — Jes. 8:20 (Engl. Raam.)

Lasten luottamus

Jos lasten luottamus vanhempiin perustuu sen tosiasian tunnustamiseen, että vanhemmat ovat kuninkaallisen papiston jäseniä, Jumalan lapsia, että heillä on rukousyhteys Jumalan kanssa ja että Jumala opettaa heitä sanansa kautta — palvelijoita, jotka ainoastaan auttavat ymmärtämään sanaa jne. — ja jos lisäksi rakkauden henki sävyisyyden, kärsivällisyyden ja ystävällisyyden eri hedelmineen, täyttää kodin ja kaiken, mikä sen yhteydessä on, sekä jos vanhemmat koettavat käyttää ylhäältä tulevaa, puhdasta, rauhaisaa ja laupeudesta rikasta viisautta, on lapsilla luonnollisesti luottamus vanhempiin kaikissa elämän eri olosuhteissa. Luonnollista on myös, kun monet uskonnolliset, siveelliset, maailmalliset, yhteiskunnalliset ja ruumiilliset kysymykset itsestään heräävät nuorena mielessä, että ne kaikki esitetään sellaisille vanhemmille.

Sellaisia kysymyksiä on sekä odotettava että herätettävä ja kaikkiin on annettava viisaita ja arvokkaita, lapsen iän mukaisia vastauksia. Luottamuksella tehtyä kysymystä ei saisi koskaan kohdella kevytmielisesti, eikä rikkoa luottamusta. Monet vanhemmat menettävät lastensa luottamuksen tulevaisuudessa halveksimalla sen kysymyksiä ja salaisuuksia. Emme tarkoita, että kaikkiin kysymyksiin olisi vastattava täydellisesti iästä välittämättä. Hyvin rajoitettu vastaus saattaa joskus olla viisain samalla huomautettaessa, että täydellinen selitys annetaan asiasta myöhemmin, kenties voisi määrätä jonkin päivämäärän esimerkiksi sanoen: ”Selitän sinulle asian täydelleen, kun täytät kolmetoista vuotta, jos mielesi ja luonteesi silloin osoittautuu olevan kyllin kehittynyt, niin että on soveliaa selittää. Tule silloin luokseni kysymyksinesi, ja tällä väliajalla on sinun kokonaan jätettävä se syrjään.”

Hyvin kasvatettu lapsi on heti tyytyväinen siihen, ja se ymmärtää samassa, että vanhempien sana on vakava, eikä sitä ole sanottu harkitsematta, ja kun se kerran on lausuttu, täytyy sen olla niin, kunnes joku valaiseva asianhaara voisi muuttaa vanhempien päätöksen. Jos kiinnitettäisiin tarpeellinen huomio Herran sanoihin, teidän ”on” olkoon ”on”, ja teidän ”ei” olkoon ”ei”, vapauttaisi se monet vanhemmat paljosta vaivasta ja edistäisi suuresti perheen yleistä rauhaa ja järjestystä. Lapsen pitäisi oppia tottelemaan

varhaisimmasta lapsuudestaan niin, ettei käskyä tarvitsisi uudistaa. Mutta tämä puolestaan edellyttää, että vanhempien on tunnustettava edesvastuunsa ja heidän on sallittava lastensa esittää kaikki kohtuulliset kysymyksensä, niin pitkälle kuin asianhaarat myöntävät. Rakkauden, viisauden ja oikeuden tulee yhtyä vanhemmissa, jotta heidän valtansa olisi suuriarvoinen kodille ja kaikille sen jäsenille.

Mielikuvituksen voima lasten kasvatuksessa

Harvat tunnustavat inhimillisen tahdon tärkeyden, terveyteen ja sairauteen, iloon ja suruun, tottelevaisuuteen ja tottelemattomuuteen, oikeisiin ja väärin tekoihin nähden – jokaiseen tekoon, sanaan ja ajatukseen nähden elämässä. Ja lapsen tahto on erityisen herkkä vaikutuksille ja mielikuville aikana, jolloin lapsen mieli avautuu elämää koskeville asioille ja lapsen luonteen perustus lasketaan. Luulottelu ja mielivaikutelmat ovat sukua selvänäköisyydelle, hypnotismille ja hienovaraiselle vaikutukselle, jota ”kristillisen tieteen” kannattajat käyttävät – mutta me puolustamme ainoastaan sellaisia mielikuvia, jotka ovat todellisia, hyödyllisiä ja lapsen tahtoa vahvistavia, sekä täydessä sopuoinnussa Jumalan sanan kanssa.

Raamattu on täynnä innostuttavia mielikuvia – oikean saarnan muoto onkin mielikuvia herättävä – että itsekkäät ja syntiset ajatukset ja työt tuottavat Jumalan epäsuosion ja vaikuttavat vahingollisesti meihin itseemme, mutta että rakkaudelliset ajatukset, sanat ja teot tuottavat siunattuja hedelmiä toisille sekä itsellemme, niin hyvin tulevaisuuteen kuin nykyisyyteenkin nähden. Huomaa, kuinka apostoli esitettyään, että tahallaan tehdyn synnin seuraus on toinen kuolema, kääntyy ja selittää herättävästi ja on sen tähden avuksi monelle: ”Mutta me emme ole niitä, jotka vetäytyvät pois, omaksi kadotukseksi, vaan niitä, jotka uskovat sielunsa pelastukseksi.” (Hebr. 10:39) Ne mielikuvat, joita ”kristillinen tiede” herättää, ovat sitä vastoin väärä – ”Ei ole olemassa mitään syntiä, mitään sairautta, tuskaa, kuolemaa”; eikä niin muodoin myöskään lunastusta, vapahtajaa eikä ennalleenasettamista. On suuri ero sellaisten väärin luulojen ja oikeiden mielikuvien välillä, joita Jumalan sana ja hänen lähettiläänsä esittävät, nimittäin totuuden mielikuvien välillä – Jumalan rakkaudesta ja hänen laupeudesta rikkaasta toimenpiteestään Kristuksessa kaikkien niiden täydelliseksi parantumiseksi, jotka alttiisti tottelevat häntä.

Salaisuus vanhempain menestymisestä lapsiin nähden riippuu juuri sen lain soveltamisesta, joka koskee hyviä ja oikeita mielikuvia eli vaikutelmia. Monet vanhemmat soveltavat tätä periaatetta alituisesti huomaamattaan ja he menestyvät hyvin. Se äiti esimerkiksi, joka joka aamu tervehtii lastaan iloisella katseella ja ystävällisellä äänellä, herättää lapsessaan onnellisen mielikuvan, joka on hyvä lapselle sekä henkisessä että ruumiillisessa suhteessa. Pukiessaan lastaan hänen puheensa kauniista pikkulinnuista ja suuresta auringosta, joka loistaa ikkunasta sisälle käskien kaikkien nousta ylös ja olemaan kilttejä ja onnellisia ja oppia enemmän Jumalasta ja olla auttavaisia kaikkia kohtaan, herättää edelleen positiivisia mielikuvia, kun sitä vastoin hänen puheensa ”uudesta polttavan kuumasta päivästä” herättää lapsessa mielikuvan kuumuudesta, vastenmielisyydestä ja tyytymättömyydestä, joka tuottaa onnettomuutta.

Jos päivänpaisteen sijasta on sadetta ja näyttää synkältä, synkät ajatukset pahentavat vain asiaa ja herättävät toisissa synkkiä ajatuksia. Sadepäivät tuottavat siunauksia niin hyvin meille kuin muillekin, ja meidän tulisi olla nopeat huomaamaan ne ja viemään niitä eteenpäin esittämällä niitä ympärillämme oleville. Äidin on torjuttava lapsen pettymys kiinnittämällä sen huomio ihanaan sateeseen, jonka Jumala on antanut virvoittavaksi kylvyksi heinälle, puille ja kukkasille, jotta ne kasvaisivat ja olisivat meille hauskuudeksi, sateeseen, jonka Jumala on tarkoittanut karjallekin ja meille, jotta saisimme juoda ja kylpeä ja olla puhtaat ja onnelliset ja ylistää, rakastaa ja palvella häntä. Hän saattaisi esittää toisenkin hyvän mielikuvan, nimittäin että nyt on tilaisuus käyttää sadetakkaa ja suuria saappaita ja kuinka kiitolliset meidän tulisi olla, kun meillä on sellaiset sateella ja olemme suojatut sateelta sekä kotona että koulussa. Tai mielikuva voidaan antaa näin: ”Pienen poikaseni ja tyttöseni on huolellisesti kartettava lika- ja vesilätäköitä, jotta näyttäisi aina sievältä ja siistiltä, eikä toisi likaa sisään kotiin eikä kouluun. Siat pitävät liasta ja siksi niitä pidetään lätissä, mutta Jumala antaa meille ymmärryksen ja kyvyn antaa arvoa sille, mikä on kaunista ja puhdasta. Kenellekään ei ole häpeäksi likaantua hyödyllisessä ja tärkeässä työssä, mutta kenenkään ei pidä olla sen kauempaa likainen kuin on välttämätöntä, tai mennä lepäämään ennen kuin on peseytynyt.” Meidän ei tarvitse selittää, kuinka edullisiksi nämä mielikuvat osoittautuisivat ei ainoastaan lapsille, vaan myös vanhemmille¹. Tyytymättömyys, joka on aikamme arveluttavimpia vikoja, ei saisi paljon sytykettä perheessä, jossa kaikki olisivat innokkaat herättämään itsessään ja toisissa onnea tuottavia mielikuvia.

Samaa suunnitelmaa on seurattava ohjatessa lapsen ruokavaliota terveenä ja sairana. Lapselle ei pidä koskaan antaa sitä mielikuvaa, että sillä olisi päänsärkyä ja kipuja, sillä mieli kiinnittyisi siihen varmasti ja sen mieli jäisi jokaiseen heikkouteen tai kipuun kiinni, eikä kipua ja pahoinvointia pitäisi koskaan nostattaa keskustelun keskipisteeksi. Hyvä mielikuva on herätettävä ajoissa ja sitä on toistettava usein — ”Tunteeko pieni poikasi itsensä onnelliseksi tänä aamuna? Rakastatko isää ja äitiä, veljeä ja siskoa? Niin, se on oikein; sitä ajattelinkin. Onko sinulla nälkä, haluatko hyvää aamiaista — hyvää puuroa ja maitoa, leipää, voita, vihanneksia ja hedelmiä? Nyt meidän on muistettava, ettemme syö tänään kurkkua tai raakoja omenoita; niistä pieni poikasi saa vatsanväänneitä. Sen sijasta meillä on hänelle jotain erikoista hyvää. Eikö kuulostakin hyvältä? Hän haluaa olla terve ja vahva, niin kuin Jumala tahtoo, ja niin kuin isä ja äiti toivovat hänen olevan.” Se on samalla hyvä opetusta itsensä kieltämisen suhteen, ja isä ja äiti saavat suureksi ilokseen nähdä pienen poikansa/tyttärensä oppivan tämän läksyn, joka on niin välttämätön täydelliselle miehuudelle tai naisellisuudelle. Jumala toivoo, että kaikki kristityt harjoittavat itsensä kieltämistä synteihin ja kaikkeen muuhun nähden, joka estää hänen asiaansa

---

1 Vanhempien, jotka siten tervehtivät lastaan, on tietenkin ensin täytynyt viljellä onnellisia mielikuvia omassa sydämessään, ja jos asianlaita on niin, seuraa siitä, etteivät sellaiset onnea tuottavat mielikuvat rajoitu ainoastaan lapsiin, vaan vuotavat samoin vaimoon, mieheen, naapureihin, isäntäväkeen jne. ja mykät eläimetkin saavat siitä siunausta. ”Luonnollisella” miehelle tai vaimolle on mahdollista toteuttaa tätä jonkun verran, mutta varmasti saattaa sitä toivoa ainoastaan niiltä, jotka ovat siinneet totuuden pyhästä hengestä, Jumalan rakkaudesta, toteuttavan menestymisen korkeimmassa määrässä uudessa elämässä, mikä alkaa jo täällä Saatanan hallituskautena levittää siunauksia, jotka piankin alkavat tulla ”maan kaikkien kansojen” osaksi.

jossain määrin. Kaikki maallisetkin ihmiset tunnustavat, että henkilö, joka on ruokahalunsa orja, on surkuteltavan heikkotahtoinen. Isän ja äidin on nyt katsottava, kuinka vahva tahdon voima heidän pienellä pojallaan on ja olemme varmat siitä, että hän urhoolisesti onnistuu. Kuinka suuresti Jumala arvostaa itsensä hillitsemistä, osoitetaan Raamatussa lauseessa, ”Mielensä hillitseväinen on parempi kuin kaupungin valloittaja.” — Sananl. 16:32

Siveellisessä suhteessa mielikuvat ovat yhtä voimalliset hyvään tai pahaan. ”Tehkäämme paha”, on valtava kannustin pahoihin töihin. ”Tehkäämme hyvää” on voimallinen kannustin hyviin tekoihin. Sen tähden on joka päivä ja usein viitattava siihen, mikä on oikeaa ja mikä väärää, mikä on totta ja mikä valhetta, mikä on kunniallista ja mikä alhaista. Se, mikä on oikeaa, totta ja jaloa, olisi esitettävä todellisessa suuruudessaan, ei ainoastaan Herramme ja Luojamme, vaan myös jaloimpien ja parhaiden miesten ja naisten hyväksymänä, ja ainoastaan niiden kanssa meidän on kilpailtava. Lapsen mieleen, jota varhain ja pysyväisesti on opetettu ihaillemaan kaikkea jaloa ja oikeaa, on rakennettu rintavarustus kaikkea alhaista ja kunniatonta käytöstä vastaan ylipäänsä. Jos ei se koskaan pyhittyisikään totuuden kautta, ei koskaan sikiäisi hengestä, se on kuitenkin lujasti perustanut luonteen, joka on perin tarpeellinen jalolle miehuudelle tai naiseudelle, ja jos sellainen tulee hengen pyhittämäksi ja siittämäksi, on hänellä suuremmat mahdollisuudet palvella menestyksellä sekä nykyisessä että tulevaisessa elämässä.

Jos lapsi on tottelematon ja sen tähden tarvitsee nuhteita tai ojennusta, se on tehtävä myötätunnolla ja luottaen sen hyviin aikeisiin. ”Tiedän, että pikku tyttöni, jota niin paljon rakastan ja jota aina koetan tehdä onnelliseksi ja kasvattaa niin kuin Herra haluaa, ei tahallaan ole tottelematon minulle. Olen varma siitä, että tämä tottelemattomuus johtui toisten esimerkistä ja ettei tyttöseni kyllin ponnistellut tahtoaan tehdäkseni niin kuin äiti sanoi. Uskon voivani tällä kertaa antaa sinulle anteeksi rankaisematta sinua muulla, kuin ollen suutelematta sinua sanoessani hyvää yötä, siten paremmin teroittaakseni asiaa mieleesi, rakkaani. Nyt sinun on koetettava ensi kerralla hillitä itseäsi paremmin ja tehdä niin kuin minä määrään. Teethän niin, rakkaani? Tiedän varmasti, että tahdot!” Seuravalla kerralla on asia vielä vakavampi, mutta älä koskaan epäile lapsen hyvää halua ja hyviä aikeita. ”Olen pahoillani, että pikku tyttöni jälleen rikkoi. En epäile hyviä aikomuksiasi, rakkaani, mutta ikävällä näen, ettet käytä tahtosi voimaa tässä asiassa, niin kuin varmasti tiedän, että sinä voisit tehdä ja niin sydämestäni toivon sinun tästedes tekevän. On välttämätöntä, lapseni, että minä teen velvollisuuteni ja rankaisen sinua, vaikka minusta olisi mieluisempaa kiittää sinua. Luotan siihen, että pian saan iloita sinun kansasi voitostasi tässä asiassa. Asialla on suurempi merkitys, kuin mitä tottelemattomuus suoranaisesti merkitsee; se vaikuttaa koko tulevaisuuteesi, sillä ellet nyt opi sanomaan kiusaukselle ”en”, olet myös epäonnistuva elämän tärkeimmissä ja merkitsevimmissä kysymyksissä, kun ne tulevaisuudessa itsestään tulevat eteesi. Mutta minä toivon, että rakkauteni, luottamukseni ja neuvoni kantavat hedelmää. Ja muista, lapseni, että tappiommekin, niin kuin tässä tapauksessa, saattaa olla meille avuksi, jos me vain sitä enemmän ponnistamme tahtoamme tekemään sitä, mikä on oikein. Me opimme erityisesti olemaan varuillamme niissä kohdin, joissa kokemuksista huomasimme olevamme heikot. Rukoilkaamme Herralta siunausta, että tämä vika olisi terveellinen läksy, ja hänen

apuaan muistaaksesi sen, jotta käytöksesi olisi otollisempi hänelle, kun kiusaus toiste hyökkää kimppuusi.”

Kaikissa mielikuvissa on otettava myös Herra huomioon. ”Herran pelko (kunnioitus) on viisauden alku.” Kaikissa huoneissa olevien Raamatunlausetaulujen tulisi muistuttaa alituisesti vanhempia, lapsia ja vierailuilla käyviä ystäviä siitä, että Herran tahto on ainoa hyväksytty ojennusnuora, että Herra tuntee kaikki tekemme ja asiamme ja että Jumala on ”puolellamme”, hänen uudesti sikiytyneiden lastensa, ja kaikkien puolella, jotka nöyrästi etsivät vanhurskautta.

Lapsemme hädän aikana

Niillä uuden luomuksen jäsenillä, jotka nyt elävät ja jotka tunnustavat sen tosiasian, että me elämme ”elonkorjuuaikana” – että ”nisun ” erottaminen ja ”aittaan” korjaaminen edistyy ja että suuri hädän aika pian etenee ympäri koko maailman ja etenkin yli nimi-kristikunnan – on suuri mielenkiinto lapsiaan kohtaan ja he haluavat suunnitella niiden puolesta mahdollisimman viisaasti hädän ajan varalle. Siihen totuuteen nähden, kun se on Raamatussa niin silmiinpistävää, että hätä ulotetaan kaikkiin luokkiin ja käsittää nykyisen ajan kaikki taloudelliset, yhteiskunnalliset, uskonnolliset ja valtiolliset laitokset, emme menettelisi viisaasti, jos odottaisimme, että uuden luomuksen lapset ihmeen kautta säilyisivät tästä hädästä; emmekä voi ajatella löytävämme paikkaa maan päällä, jossa ne luonnollisten olosuhteiden vallitessa olisivat siitä erotetut. Kun tukee se aika, jolloin ihmiset heittävät kultansa ja hopeansa kadulle, eikä se voi heitä pelastaa, on kullalla ja hopealla, pankkikirjoilla ja arvopapereilla nähtävästi hyvin vähän arvoa, eivätkä ne kykene hankkimaan turvaa, huvitusta tai ylellisyyttä. Jos sitten katselemme maaseutua kohti, jossa voisi otaksua edes saavansa ravintoa, antaa meille Raamattu sen tiedon, että niiden päivien hätä kohtaa niin hyvin maaseutua kuin kaupunkejakin, ”kaikkeaa maata.”

Löytyy yksi ainoa lupaus, joka näyttää koskevan tätä hädän aikaa, ja se on yleinen lupaus, joka sopii kaikille niille, jotka ovat nöyriä ja rakastavat vanhurskautta. Tähän luokkaan tulisivat kuulumaan kaikki vihkiytyneiden täysikasvuiset lapset, joita on oikein opetettu Herran säännöissä ja hänen sanassaan. Lupaus kuuluu, ”Etsikää vanhurskautta, etsikää nöyryyttä; ehkä te saatte suojan Herran vihan päivänä!” – Sef. 2:3

Kristityistä vanhemmista tuntuu joskus tappiolta jättää rakkaansa, vaikka heillä onkin varma vakuutus, että he itse saavat olla Herran kanssa sillä hetkellä, kun kulkevat esiripun kautta – että he muuttuvat ja tulevat osallisiksi ensimmäisen ylösnousemuksen voimasta sekä saavat olla Herran ja kaikkien hänen pyhiensä kanssa ja jakaa hänen kunniansa. Uusi mieli tulee siten estetyksi ja joskus rauhattomaksi niiden perheenjäsenten suhteen, jotka jäävät jäljelle, kun halutaan edelleenkin olla heidän kanssaan, jotta voitaisiin antaa heille neuvoja, apua ja johtoa. Sellaisten on ymmärrettävä, että heidän annettua kaikkensa Herralle hän on, hyväksymällä heidät omikseen, myös ottanut omikseen kaikki heidän asianmukaiset harrastuksensa, ja heidän tulee siksi ymmärtää jättää kaikki maalliset asiansa hänen rakkaudesta rikkaaseen huolenpitoonsa. Mikäli he yhä enemmän oppivat tuntemaan Jumalan rakkauden pituutta, leveyttä, syvyyttä ja korkeutta sekä kuinka lunastuksen siunaukset ulotetaan jokaiseen Aadamin suvun jäseneseen, sikäli

saavat he yhä suurempaa luottamusta Herraan rakkaidensa suhteen. Edelleen on sellaisen muistettava, että heillä itsellään on esiripun tuolla puolen yhtä hyvä, ja parempikin, tilaisuus valvoa rakkaittensa parasta kuin mitä heillä nyt on, omistaa heille suojelevaa huolenpitoa — kaitselmuksen johtoa heidän asioissaan ja jumalallista viisautta, jonka kanssa he täydelleen toimivat yhdessä.

Mikä sitten on paras mahdollinen toimenpide, jonka uudet luomukset voivat tehdä lastensa hyväksi lihan mukaan? Me vastaamme, että paras toimenpide on hyvä kasvatus. niin kuin on jo osoitettu, tämä käsittää valmistuksen yleisissä ammateissa ja erityisen opetuksen ja kasvatuksen Jumalaa koskevissa asioissa — hänen ja hänen sanansa kunnioittamisessa, uskossa hänen lupauksiinsa ja niiden luonteenominaisuuksien kehittämisessä, jotka Raamattu esittää Jumalan tahtona, Kultaisena Sääntönä. Jos sellaiset lapset jäävät ilman markkaakaan maallista rikkautta, he ovat kuitenkin rikkaita, koska heillä on sydämessä ja päässä sekä kehittyneessä luonteessa sellainen rikkaus, jota ei koi eikä ruoste tai anarkia tai mikään muu maailmassa voi ottaa heiltä pois. He ovat rikkaita Jumalan edessä, niin kuin apostoli siitä lausuu, ja hän selittää jälleen, että jumalaisuus tyytyväisyyden kanssa on suuri voitto, suuri rikkaus. Uudet luomukset, jotka innokkaasti koettavat Jumalan armon kautta siten oikealla tavalla varustaa ja tehdä lapsensa kelpoiksi joka tapauksen varalle, sekä nykyistä että tulevaa elämää varten, voivat olla verrattain huolettomia kaikista maallisia asioita koskevista harrastuksista muistaen, että sama Herra, joka on pitänyt huolta välttämättömistä ja tarpeellisista asioista menneisyydessä, on sekä voimallinen että halukas edelleenkin pitämään silmällä ja huolehtimaan kaikista sopivalla tavalla, kaikissa olosuhteissa ja kaikilla ehdoilla, toisena aikana, yhtä hyvin kuin toisena, niistä jotka luottavat häneen ja rakastavat häntä.

Sopivia huvituksia

Iloisuus ja leikkimielisyys ovat inhimillisen luonteemme peruspiirteitä, joita kovin usein kehitetään liian paljon tärkeimpiin ja arvokkaimpiin ominaisuuksiin verraten. Pienet lapset pilataan sillä, että heitä alituisen kiihötetään huvituksilla, kunnes heidän tyytyväisyytensä turmellaan ja he alkavat huutamalla vaatia, että heitä edelleen huviteltaisiin. Tämä huvittelemisajatus jää lapsuusaikana, jolloin lapsen tulisi viihdyttää itseään tutkimalla elämän olosuhteita ja pyytämällä selityksiä vanhemmiltaan tai etsimällä niitä kirjoista. Huvittelemishalua kehitetään siten ja se vaatii aikanaan teatteria tai ilveilytempuja. Uuden luomuksen jäsenten on ennen kaikkea kasvatettava lapsiaan päinvastaiseen suuntaan: tulemaan näyttelijöiksi elämän suuressa näytelmässä, paheksumaan teeskenteilyä ja koettamaan toimittaa niin suuria tekoja maailmankehityksen hyödyksi ja eduksi, kuin heidän lahjansa ja tilaisuutensa myöntävät.

Avioliittoja uusien luomusten lasten kesken

Olemme jo huomauttaneet apostolin neuvosta uudelle luomukselle, että ne, jotka menevät naimisiin, tekevät hyvin, mutta ne, jotka eivät mene naimisiin, tekevät paremmin. Tätä neuvoa ei kuitenkaan voi soveluttaa heidän vihkiytymättömiin lapsiinsa. Uskomme, että monet uusista luomuksista erehtyvät melkoisesti, vaikka tahtomattaan, tässä asiassa. He näkevät aivan oikein, että avioliitto useimmissa tapauksissa tuo muka-

naan ei ainoastaan suurempaa edesvastuuta, vaan katkeraa pettymystä, surua ja ahdistusta. Mutta jos lapset ovat saavuttaneet naimiän, eivätkä ole antaneet sydäntänsä Herralle, eivät he myöskään ole valmistuneet näkemään, että olisi viisasta seurata apostolin neuvoa, joka on annettu ainoastaan uudelle luomukselle, nimittäin, että on ainoastaan parempi naida ”kuin palaa” toiveineen, joita ei voi hallita.

Muistakaamme, että Jumala sääti avioliiton luonnolliselle miehelle ja vaimolle — Aadamille ja Eevalle — ennen kuin synty tuli maailmaan ja että vaikka avioliittoa saatetaan käyttää väärin, niin kuin jokaista muutakin hyvää asiaa ja vaikka sitä yleisesti kauheasti käytetään väärin, ei syy kuitenkaan ole avioliiton, vaan sen väärinkäytön. ”Avioliitto pidettäköön kunniassa kaikkien kesken ja aviovuode saastuttamattomana; sillä haureelliset ja avionrikkojat Jumala tuomitsee.” — Hebr. 13:4

Onhan aivan luonnollista, että täysikasvuiset lapset ovat haluttomat ottamaan vastaan neuvoja parhaimmiltakin vanhemmilta tämän asian suhteen; koko luonnon taipumus kulkee päinvastaiseen suuntaan, ja sitä paitsi onhan heillä vanhempiensa esimerkki. Jos he laiminlyövät Herran neuvon antautua kokonaan hänelle ja mieluummin tahtovat oppia elämän läksyt kokemuksen kautta kuin esimerkin kautta, on parempi, kuta pikemmin he alkavat. Monet elämän kokemukset opitaan parhaiten avioliittokokemusten kautta ja sen tähden on edullista, että äsken naineet, niin paljon kuin mahdollista, saavat tulla toimeen omin voimin, so. heitä on kehotettava perustamaan oma koti. He oppivat siten pikemmin antamaan arvoa itseluottamukselle, mielenlujuudelle, kärsivällisyydelle, keskinäiselle suvaitsevaisuudelle ja yhteistyölle.

”Nykyisen ahdingon tähden”, kuten apostoli sanoo (1 Kor. 7:26), olisi myös suosittava aikaisia avioliittoja; silloin he olisivat monesta syystä sopivammassa iässä kuin myöhemmin, jolloin ajatukset ja tavat ovat liiaksi vakiintuneet. Naineen pariskunnan olisi sulautettava yhteen, jonka vuoksi mielipiteiden taipuvaisuus on suotava, erityisesti naisen puolelta, ja hänen olisi hyväksyttävä puolisoksi ainoastaan sellainen mies, jota hän voi kunnioittaa ja jolle hän, niin pitkälle kuin vallitsevat periaatteet myöntävät, mielellään antaa arvoa. Emme saa myöskään unohtaa arvokkaita kokemuksia, joita kaikki hyvät vanhemmat saavat heidän koettaessaan pitää huolta ja kasvattaa lapsiaan. Nämä opetukset vetävät heitä pakostakin ja nopeammin kuin mikään muu likemmäksi taivaallista Isää, ja tätähän uudet luomukset ennen kaikkea haluavat lapsilleen.

Viisaiden vanhempien ei pitäisi koettaa estää lastensa luonnollista taipumusta mennä naimisiin, vaan tulisi pyrkiä olemaan heidän kanssaan ymmärtäväisessä yhteistyössä auttaen heitä sopivan liiton solmimisessa. Ja todennäköisesti eivät hyvin kasvatetut lapset hylkää rakastavien ja huolellisten vanhempiensa neuvoa luonnollisen elämän tärkeimmässä asiassa. Kuitenkaan huolta pitävät vanhemmat eivät saa unohtaa, että liitto on tehtävä samalla tasolla — uskottomat uskomattomien, vanhurskautetut vanhurskautettujen ja vihkiytyneet vihkiytyneiden kanssa, niin kuin edellisessä on esitetty. Toisin sanoen, jos heidän poikansa tai tyttärensä ovat vihkiytymättömät, ei heidän pidä kannattaa heidän liittoaan kenenkään uuden luomuksen kanssa, jonka tulisi mennä naimisiin ainoastaan ”Herrassa”, vaan heidän on tunnustettava, että sellainen eri luontojen välinen liitto luultavasti olisi vahingoksi heille kummallekin ja on joka tapauksessa ristiriidassa Jumalan

käskyn kanssa, joka sanoo, että hänen kansansa on mentävä naimisiin ”ainoastaan Herrassa.”

Lastemme terveyden hoitaminen

Vanhempien on hyvä muistaa, että samoin kuin puhtaat ruumiit auttavat heidän lapsiaan puhdasmielisiksi, niin ovat terveet kehot arvokkaana apuna tekemään mielen terveeksi. Jokaisen uuden luomuksen ”pitää terveen järjen henkineen” olla siksi paljon filosofi, että johtaa lapsensa saavuttamaan ja säilyttämään niin paljon ruumiillista terveyttä kuin sen ruumiinrakennus sallii. Puhdas ilma, puhdas vesi, puhdas ravinto ja puhdas ruumiinharjoitus ja ymmärryksen viljeleminen on paras perustus sen hyväkseen käyttämiselle, jonka olemme saaneet vanhemmiltamme ja siirtäneet lapsillemme.

Vanhempien on pidettävä huolta siitä, että jokaisella lapsella on tehtävänä jotain määrättyä sen voimien ja iän mukaista työtä, sekä että se tehdään hyvin ja huolellisesti; työn tulisi olla osaksi ruumiillista, osaksi henkistä. Sekä lukemisen että opintojen laatua, sekä ruumiillista työtä on usein tarkastettava ja vaihdettava kerta toisensa perästä, jotta mieli ja ruumis sopivalla tavalla valmistuisi elämän eri tehtäviä varten. Lapsen olisi ymmärrettävä vanhempien tarkoittavan hänen parastaan, että he rakkaudessa pitävät silmällä hänen tulevaa menestystään ja että he tekevät sen Jumalan vaatimuksesta.

Ruoka- ja juomakysymys, sekä kuinka on syötävä, on käsitetty hyvin väärin ja tämä on epäilemättä syynä moneen sielun ja ruumiin sairauteen. Kaikkien vanhempien tulisi tietää, että ravinto jaetaan kolmeen ryhmään:

1) Valkuaisainepitoiseen ravintoon, joka vaikuttaa lihasten ja jänteiden kasvuun. Siihen kuuluvat liha, kala, munat, maitotuotteet ja pavut.

2) Hiilihydraattipitoiseen ravintoon, joka on lihasten sekä aivojen energialähde. Siihen lasketaan kuuluvaksi viljatuotteet, peruna, riisi sekä niiden erilaiset tuotteet, kuten leipä, korput jne. Tällaista ravintoa tulisi käyttää paljon enemmän kuin ensiksi mainittua.

3) Hedelmät ja vihannekset, jotka pääasiallisesti sisältävät vettä ja joissa on runsaasti vitamiineja ja kivennäisaineita, ovat arvokasta ravintoa. Niiden sisältämä kuitu auttaa huuhtomaan ja puhdistamaan suolistoa ja estävät siten tiiviimmän ja runsaamman ravinnon kasaantumasta ruuansulatuselimiin. Aikuisen ihmisen tulisi päivittäin nauttia neste-pitoista ravintoa jossain muodossa — mehuja, hedelmiä ja vihanneksia tai aivan yksinkertaisesti vettä — noin 2 litraa. Useimmat ihmiset juovat liian vähän vettä ja syövät liian vähän hedelmiä ja vihanneksia.

Ravintoaineiden epätasainen jako johtaa sairauteen. Ravintoaineiden puute aiheuttaa erilaisia puutostauteja, heikkoutta, hermostuneisuutta sekä anemiamia. Lapsia on opetettava huomaamaan oireensa ja syömään sen mukaisesti — vastustamaan tautia sen alussa, tai vielä mieluummin ehkäisemään sitä olemalla kohtuullisia ja käyttämällä arvostelukykyyään. Mutta kaikilla ei ole yhtä tervettä arvostelukykyyä sellaisissa asioissa. Sen tähden on vanhempien, jotka Jumalan armosta omaavat ”terveen järjen hengen”, sitä enemmän järjestettävä, sovitettava ja muutettava ruokavaransa niin, ettei sen, joka syö heidän

pöydässään, tarvitse paljon huolehtia siitä tai erikoisesti valita mitä syö. On parempi vaihdella ravintoaineita vuorottelemalla, kuin laittaa monta laatua kerrallaan.

Emme suinkaan aja takaa mitään kiihkoilua, emmekä koeta johtaa uuden luomuksen mieltä pois hengellisestä ravinnosta ja sitoa sitä yhteen ruumiilliseen terveyteen tai siihen mitä meidän on syötävä ja juotava jne., mitä kaikkea pakanat tavoittelevat. Mieliemme ja keskustelumme erityisesti käsitellessä hengellisiä asioita velvollisuutemme on kuitenkin käyttää parasta arvostelukykymme pitäessämme huolta lapsistamme, jotka Jumalan kaitselmus on uskonut meille.

Vielä sananen ravintoasian lopettamiseksi. Hevoset, karja ja kotieläimet syövät ilman mitään näennäistä tunnetta – hyvää tai huonoa. Siitä on johtunut halu joka aterian aikana herättää miellyttäviä tai epämiellyttäviä tunteita, kuten rakkautta, iloa, rauhaa, toivoa jne., tai suuttumusta, ilkeyttä, vihaa, riitaa jne. Luonnolla sanotaan olevan valtava vaikutus ruuansulatukseen. Ärtyisän ja pahan luonnon kiihotus vaikuttaa hermoihin, ja ne tulevat ristiriitaan ruuansulatuksen kanssa, kun taas iloa- ja onneatuovat vaikutukset vaikuttavat päinvastaiseen suuntaan. Uusi luomus saattaa sisällisesti säilyttää ”Jumalan rauhansa” monenlaisissa epäsuotuisissa ympäristöissä, mutta muut eivät sitä voi. Jos perheen edesvastaaja, pää, on uusi luomus, hänen velvollisuutensa on säilyttää kodin rauha niin paljon kuin mahdollista ja koettaa johtaa pöytäpuhelu, ellei uskonnollisiin, niin ainakin miellyttäviin, hyödyllisiin asioihin.

Jättäessämme nyt harrastukset, jotka koskevat omaa ja lastemme terveyttä Herralle, tulee meidän olla varmat siitä, että me parhaan kykymme mukaan mahdollisimman viisaasti käytämme niitä etuja ja siunauksia, joita meille on jo annettu. Silloin, eikä mitenkään muutoin, voimme lohdutukseksimme omistaa vakuutuksen, että kaikki vaikuttaa parhaaksemme.